Пролетары ўсіх краін, яднайцеся!

ЗАРА

орган Брэсцкага абкома КП(б)Б і аблвыканкома

№ 136 (208) | Аўторак, 18 чэрвеня 1940 г. | Цана 10 кап

СВЯТА СОВЕЦКАГА МАСТАЦТВА

МАСКВА, 16 чэрвеня (ТАСС). Дэкада беларускага мастацтва, толькі закончыўшаяся ў Маскве, з'явілася буйнейшай падзеяй у культурным жыцці сталіцы. Можна сказаць, гэта было сапраўднае свята ўсяго совецкага мастацтва.

Кожны спектакль, паказаны ў дні дэкады, хваляваў гледачоў сваёй народнасцю і нацыянальнай своеасаблівасцю. Сцэны з вялікай сілай прагучэлі ў творах беларускіх кампазітараў, адлюстроўваючы гераічную барацьбу беларускага народа за сваю свабоду і незалежнасць, яго нянавісць да прыгнятальнікаў, мару да шчасця, імкненне да свабоднай і радаснай працы і паэтычнае ўспрыйманне прыроды.

Дзяржаўны Вялікі тэатр оперы і балета БССР прадэманстраваў высокае майстэрства беларускіх кампазітараў і артыстаў.

Асноўная рыса беларускага мастацтва — яго найглыбейшая народнасць, асабліва прадстала перад гледачамі і слухачамі ў часе заключнага канцэрта. Радаснай падзеяй з'явілася выступленне дзяцей, у прыватнасці дзіцячай балетнай групы Мінскага тэатральнага вучылішча.

Спадабалася масквічам выстаўка беларускага вобразнага мастацтва.

Поспех дэкады натхняе кампазітараў, музыкантаў і артыстаў БССР на смелыя дзярзанні далейшага над'ёма беларускага мастацтва. З'яднаны беларускі народ пад кіраўніцтвам партыі Леніна-Сталіна створыць новыя выдатныя творы мастацтва і атрымае новыя творчыя перамогі ў стварэнні сваёй культуры, нацыянальнай па форме і социялістычнай па зместу.

Алексей Максімавіч Горкі

Чатыры гады назад перастала біцца палкае сэрца вялікага рускага пісьменніка Алексея Максімавіча Горкага. Геніяльны мастак слова, ён быў беззаветным другам працоўных і ўсё сваё жыццё, без астатка, прысвяціў барацьбе за перамогу комунізма.

Алексей Максімавіч Пешкоў (Максім Горкі) з дзяцінства пазнаў цяжкую нужду і гора, голад і ўніжэнне. Ён быў і трапаншікам, і хлопчыкам на пабягушках, і пекарам, і варатаўніком, і памочнікам повара, і грузчыкам, і маляром. Яму ўдалося скончыць толькі пачатковае вучылішча. Усе свае веды ён набыў пасля самавучкай. Жыццё ў жорсткіх умовах царскага свавольства, у страшэнных умовах беспраўя народа, калі капіталізм калечыў, уродваў і забіваў тысячы людзей з нізоў народа,—гэта жыццё і было адзінай школай, адзіным універсітэтам Горкага.

У 1898 г. вышлі два першых творы нарысаў і расказаў Горкага. За 5 год, прайшоўшых пасля гэтага, творы Горкага разышліся ў 500 тысяч экземпляраў—нябачны для таго часу тыраж. Расказы Горкага былі пераведзены на дзесяткі замежных моў. Імя Горкага набыло нябачную папулярнасць, яно стала любімым у народзе.

Упершыню ў рускай літаратуры Горкі паказаў „дно" капіталістычнага грамадства, і ўвесь свет убачыў, што і „на дне" жывуць добрыя, чыстыя людзі, якіх капіталізм пазбавіў права на хлеб, на работу, на чалавечае жыццё.

Упершыню ў рускай літаратуры Горкі па-сапраўднаму паказаў пролетарыяў. Створаны Алексеем Максімавічам вобразы пролетарыяў-рэволюцыянераў, у аповесці „Маці" натхнялі тысячы перадавых рабочых на барацьбу за сваё вызваленне.

У знамянальнай „Песні аб Буравесніку" Горкі прароцкі прадвяшчаў рэволюцыйную буру, якая змяце самаўладны лад:

— „Буря! Скоро грянет буря!...

— Пусть сильнее грянет буря!" — усклікаў пісьменнік.

Горкі быў цесна звязаны з большэвіцкай партыяй. Ён пісаў рэволюцыйныя лістоўкі, адозвы, пастаянна супрацоўнічаў у большэвіцкім друку. У 1906 годзе Горкі паехаў у Амерыку. Там ён выступаў на мітынгах, друкаваў артыкулы, заклікаючы падтрымаць рускую рэволюцыю, сабіраў грашовыя сродкі ў фонд партыі. У 1907 годзе Горкі прысутнічаў у якасці дэлегата з дарадчым голасам на V з'ездзе партыі, дзе пазнаёміўся з Леніным.

Паліцэйскія неадступна праследавалі пісьменніка-рэволюцыянера.

Вялікія правадыры пролетарыята Ленін і Сталін высока цанілі заслугі Горкага перад сусветным пролетарскім рухам. Горкі горача і аддана любіў Леніна і Сталіна, зачароўваўся іх геніем і жалезнай воляй. Ленін і Сталін сачылі за работай Алексея Максімавіча, надаючы агромнае значэнне яго творчасці. Перапіска Леніна і Горкага—гэта велізарнейшы помнік дружбы двух геніяў.

У 1912 годзе Ленін пісаў Горкаму: „Ці не напішаце майскі лісток? Альбо лістовачку ў такім жа майскім духу. Кароценькую, „духапад'ёмную, а? Трахніце старыной—памятаеце 1905-ы год..."

Ленін, Сталін і Горкі былі звязаны цеснай дружбай.

Горкі змоладу, усё сваё жыццё хварэў туберкулёзам. Ленін і Сталін чула клапаціліся аб ім. Калі пасля кастрычніцкай рэволюцыі хвароба Горкага абвастрылася Ленін пастаяў, каб Горкі ўехаў з Совецкай Расіі за граніцу для лячэння. У 1928 годзе ён звярнуўся на радзіму і працягваў сваю кіпучую работу.

Алексей Максімавіч зноў адправіўся падарожнічаць па краіне. Ён цікава ўглядаўся ва ўсё новае, што было „у краіне асветленай геніем Уладзіміра Ільіча Леніна, у краіне, дзе нястомна цудадзейна работае жалезная воля Іосіфа Сталіна", як ён аб гэтым захапляюча гаварыў на з'ездзе совецкіх пісьменнікаў. Алексей Максімавіч быў шчаслівы і горды ад свядомасці, што большэвіцкая партыя і вялікі совецкі народ ажыццявілі мары і надзеі лепшых розумаў чалавецтва.

„Адчуваеш сябе ідучым ўгору, — пісаў Горкі, — адкуль усё шырэй разгортваецца магутны гістарычны малюнак рознай работы мільёнаў, работы, якая хутка змяняе твар нашай краіны".

Алексей Максімавіч ведаў, цаной якіх ліпшэнняў і ахвяр былі дасягнуты гэтыя поспехі соцыялізма, і нястомна заклікаў быць пільнымі. Горкі ў сваіх творах і выступленнях, як ніхто з рускіх пісьменнікаў, правазнёс высокую вартасць быць чалавекам і заклікаў любіць і цаніць чалавека. Горкі вучыў нянавісці да мяшчанства, да ўлады капіталістаў, „нянавісці да ўсяго, што прымушае цярпець, да ўсіх хто жыве на цярпеннях соцен мільёнаў людзей".

Голас Горкага, мужны і натхнёны голас пролетарскага трыбуна, гучэў на ўвесь свет. Да гэтага голасу чула прыслухоўваліся мільёны абяздоленых рабоў.

Горкі бязлітасна і бясстрашна выкрываў козні імперыялістаў, распальваючых полымя новай сусветнай бойні. Горкі выкрываў прошукі ворагаў совецкай улады, ён нястомна заклікаў умацоўваць рабоча-сялянскую дзяржаву, соцыялістычную бацькаўшчыну ўсяго свету.

Горкага горача любілі рабочыя і сяляне. Ворагі народа баяліся Горкага і ненавідзелі яго. Праз многа месяцаў пасля смерці Горкага высветлілася, што яго зладзейскі ўмярцвілі. Дзейнічаўшыя па заданню разведак імперыялістычных дзяржаў, празрэнныя ворагі—трацкісты і бухарынцы—умярцвілі Горкага. Пад маскай дружбы і ўвагі каварныя і подлыя ворагі пранікль ў дом Горкага, свядома і ўмышленна аслаблялі і без таго падарваны хваробай і ўпартай працай арганізм. Калі Горкі захварэў, зладзеі-ўрачы, выконваючы волю здраднікаў, лячылі яго няправільна, давалі небяспечнае для здароўя лякарства.

18 чэрвеня 1936 года Горкага не стала. У глыбокую жалобу апранулася краіна. На пахаванні Алексея Максімавіча на Чырвонай плошчы, у Маскве, таварыш Молатаў сказаў:

„Пасля Леніна смерць Горкага — самая цяжкая страта для нашай краіны і для чалавецтва.

Наша сіла ў тым, што народ Совецкай краіны, якому Горкі аддаў увесь свой вялікі талент і вялікае сэрца, узняўся ўжо на свае магутныя ногі, даў прастор росту сваіх бязмерных сіл і талентаў і тым самым пераможна праводзіць у жыццё надзеі і мары лепшых прадстаўнікоў чалавецтва".

У гэтых гарачых і ўсхваляваных словах глава Совецкага ўрада выразіў думкі і пачуцці ўсяго совецкага народа, які беззаветна любіў свайго вялікага пісьменніка, барацьбіта і друга — Алексея Максімавіча Горкага.

Паведамленне ТАСС

Англійская газета „Дэйлі мэйль" паведамляе, што „пад кіраўніцтвам СССР прымаюцца новыя меры для заключэння большмоцнага антыагрэсіўнага пакта паміж Румыніяй, Югаславіяй і Турцыяй, прычым мэта пакта — аказаць супраціўленне германскай і італьянскай экспансіі на ўсход".

ТАСС упаўнаважан заявіць, што гэта паведамленне „Дэйлі мэйль" абсалютна не адпавядае сапраўднасці і прадстаўляе оплашны вымысел.

Бегства Сметоны за граніцу

Па паведамленню германскага пасольства ў Маскве, перададзенаму ў Народны Камісарыят Замежных Спраў, былы літоўскі прэзідэнт Сметона і некалькі членаў літоўскага ўрада ў ноч на 16 чэрвеня перайшлі праз „зялёную граніцу" (гэта значыць неафіцыяльна) на германскую тэрыторыю, пры чым Сметона і другія асобы з літоўскага ўрада інтэрніраваны германскімі ўладамі.

Выбары ў Вярхоўныя Советы СССР і Карэла-Фінскай ССР

На выбарчых участках Набярэжнай акругі

ПЕТРАЗАВОДСК, 16 чэрвеня (ТАСС). Сёння раніцой сонца шчодра заліло асляпляючымі праменнямі горад. Вецярок развівае алыя сцягі. Кожны дом упрыгожан лозунгамі, плакатамі, вывешаны партрэты таварыша Сталіна і яго бліжэйшых саратнікаў. Па шырокіх вуліцах да выбарчага ўчастка задоўга да пачатку галасавання спяшылі нарадна апранутыя людзі.

Ля выбарчых участкаў Набярэжнай акругі № 1 Петразаводска, дзе балатыруецца таварыш Сталін, працоўныя пачалі збірацца ў 2 гадзіны ночы. Кожны лічыць за шчасце і чэсць першым прагаласаваць за першага кандыдата карэла-фінскага народа Іосіфа Вісарыёнавіча Сталіна. Пасля хвалюючага чакання, роўна у 6 гадзін гасцінна адкрыліся дзверы выбарчых участкаў. На першым участку Набярэжнай акругі аб пачатку выбараў аб'явіў старшыня камісіі тав. Ніфает. Адзін за другім ва ўрачыстай цішыні падыходзяць да стала атрымаць бюлетэнь комсамолка Чуккоева, 56-гадовы рабочы электрастанцыі Дудзін, столяр-мэблёўшчык Мякінен, дырэктар лыжнай фабрыкі Удальцаў з жонкай Анпай Паўлаўнай, выбаршчыкі Пеккі, Хіллі і другія.

Келлосальмі атрымлівае бюлетэнь з іменем Сталіна на роднай фінскай мове. Выбаршчыкі накіроўваюцца ў асобную залу, дзе ўстаноўлены кабіны для тайнага галасавання, затым да выбарчай урны.

Да століка прыходзяць тры пагранічнікі — малодшы камандзір Борзаў, байцы Косцін і Іваноў. Яны прыехалі ў Петразаводск з далёкіх пагранічных застаў.

На другім участку адным з першых прышоў прагаласаваць за таварыша Сталіна знатны лесаруб рэспублікі, кандыдат у дэпутаты Совета Нацыянальнасцей Вярхоўнага Совета СССР тав. Готчыеў.

Да ўчастка пад'язджае легкавая машына. Актывісты, якія дзяжураць на выбарчым участку, беражна выводзяць двух старушак—карэлак Ларыонаву і Гуркіну, іх прыветліва сустракае член камісіі Аалтонен.

Да 10 гадзін раніцы на ўсіх выбарчых участках Набярэжнай акругі прагаласавала звыш 50 процантаў, а да 12 гадзін па першаму і другому ўчастках закончвалася галасаванне за таварыша Сталіна. На плошчах, садах, у скверах Петразаводска народнае тарджаство: іграюць аркестры, выступаюць самадзейныя гурткі. Народ лікуе і весяліцца.

Галасуем за большэвіцкую партыю

УХТА, 16 чэрвеня (ТАСС). Раніцой да выбарчага ўчастка сталі збірацца працоўныя. Памяшканне радыёфіцыравана і ўпрыгожана кветкамі і плакатамі, паўсюды партрэты таварыша Сталіна і яго саратнікаў. Выбаршчыкі вітаюць адзін аднаго з вялікім святам, у пакоі адпачынку гульні, кнігі, газеты і журналы. Выступаюць гурткі мастацкай самадзейнасці. На вуліцах людна. Галасаванне праходзіць арганізавана. Да 10 гадзін раніцы з 1.233 выбаршчыкаў прагаласавала 948.

Рабочы Ухцінскага промкамбіната Фінгерус прышоў на выбарчы ўчастак паўторна.

—Навошта Нікіфар Фёдаравіч прыйшлі, вы прагаласавалі?— спыталі яго.

Фінгерус паведаміў, што сусед Багданаў уехаў ноччу на рыбную лоўлю, разлічваючы прыехаць раніцой. Падняўся вецер і гэта можа яго затрымаць. Старшыня ўчастковай выбарчай камісіі паслаў за Багданавым маторную лодку.

Лосонен прышоў з сям'ёй.

— 40 год працаваў я, — гаворыць ён выходзячы з выбарчага ўчастка — батрачыў і работаў па будаўніцтву печаў. Совецкая ўлада забяспечыла маю старасць. Пераходжу на пенсію. Дзеці работаюць: два сыны служаць у Чырвонай Арміі. Жывем добра і гэта жыццё нам дала большэвіцкая партыя, за яе дастойнага прадстаўніка Антыкайнена і другіх верных сыноў совецкага народа галасавала мая сям'я.

АДРЫЦЦЁ ПАВІЛЬЁНА КАРЭЛА-ФІНСКАЙ ССР

МАСКВА, 16 чэрвеня (ТАСС). У дзень, калі Карэла-Фінскі народ выбіраў сваіх прадстаўнікоў у Вярхоўныя Советы СССР і Карэла-Фінскай ССР на Усесаюзнай Сельскагаспадарчай Выстаўцы адбылося ўрачыстае адкрыццё павільёна 12 Саюзнай рэспублікі.

Не гледзячы на дажджлівае надвор'е ля павільёна сабраліся тысячы экскурсантаў. Мітынг адкрывае намеснік дырэктара выстаўкі т. Захараў. Ён прадастаўляе слова Наркому Земляробства Рэспублікі Міронаву.

Тав. Міронаў гаворыць аб слаўным шляху, які прайшоў за годы совецкай улады карэла-фінскі народ, аб аграмаднай ролі Леніна і Сталіна ў адраджэнні карэла-фінскага народа.

— Мінулы год прайшоў у рэспубліцы пад знакам спаборніцтва на права ўдзелу ў выстаўцы гэтага года, — гаворыць тав. Міронаў. — У мінулым годзе ў Карэліі было 110 удзельнікаў выстаўкі, зараз звыш 600.

Заключныя словы Міронава, правазгласіўшага здравіцу ў гонар правадыра народаў таварыша Сталіна, пакрываюцца бурнымі доўга незмаўкаючымі апладысментамі.

Тав. Міронаў аб'яўляе павільён Карэла-Фінскай Совецкай Соцыялістычнай Рэспублікі адкрытым. Пад гукі „Інтэрнацыянала" узвіваюцца чырвоныя сцягі. Тав. Міронаў разразае ножніцамі чырвоную лентачку і тысячы наведвальнікаў запоўнілі новы павільён выстаўкі.

Чаму калгасы не надзелены лугамі?

Пасля завяршэння веснавой сяўбы калгаснікі і сяляне аднаасобнікі нашай області шырока разгарнулі барацьбу за лепшае правядзенне праполкі, падкормкі і догляду пасеваў, за своечасовую падрыхтоўку да ўборкі ўраджаю.

Аднак не ўсе раённыя зямельныя аддзелы, не ўсе і машына-трактарныя станцыі па-сапраўднаму ўключыліся ў барацьбу за высокі ўраджай. Для прыкладу можна прывесці Поразаўскі раён, дзе калгасам не аказваецца патрэбнай дапамогі. У рэзультаце гэтага ў калгасе „Чырвоны сцяг", з-за дрэннай арганізацыі працы, ячмень і авёс засталіся непраполатымі. Іх заглушыла пустазелле.

У Пружанскім, Ружанскім і Поразаўскім раёнах аднаасобнікі прыступілі да сенакашэння, а калгасы гэтых раёнаў не пачыналі работы на лугах. У чым прычына?

Аказваецца, што да гэтага часу ні адзін калгас не ведае, дзе яму будуць адведзены лугі. Некалькі разоў старшыні калгасаў абівалі парогі раённых зямельных аддзелаў, пісалі заявы, прасілі хутчэйшага адводу лугоў. Але дарэмна. Акрамя абяцанняў яны пакуль што нічога не атрымалі.

У адным толькі Ружанскім раёне не вызначана, хто будзе касіць 1700 гектараў запасных лугоў.

Амаль ні ў адным калгасе яшчэ не складзены планы ўборкі. Няма ўчоту ўборачнага інвентара, — кос, сярпоў, грабель і г. д. У калгасе „17 верасня", Ружанскага раёна, у наяўнасці ёсць усяго... двое ручных грабель.

Прыведзеныя факты далёка не адзіныя.

Раённыя партыйныя, совецкія арганізацыі, зямельныя органы павінны адсюль зрабіць для сябе адпаведныя вывады і безадкладна адвесці калгасам лугі, дапамагчы арганізаваць працу на ўборцы.

Р. Н. Груздзеў,
старшыня Брэсцкай абласной планавай камісіі.

Масква сталіца Совецкага Саюза. Новы жылы дом на Фрунзенскай набярэжнай.

ПАВЕДАМЛЕННЕ ТАСС АБ СОВЕЦКА-ЛАТВІЙСКІХ І СОВЕЦКА-ЭСТОНСКІХ АДНОСІНАХ

16-га чэрвеня старшыня Соўнаркома СССР тав. Молатаў зрабіў ад імені ўрада наступнае прадстаўленне латвійскаму пасланніку п. Коцыньш для перадачы ўраду Латвіі:

„На падставе маючыхся ў совецкага ўрада фактычных матэрыялаў, а таксама на падставе адбываўшагася ў Маскве ў апошні час абмена думак паміж старшынёй Соўнаркома СССР В. М. Молатавым і старшынёй літоўскага совета міністраў п. Меркісам, совецкі ўрад лічыць ўстаноўленым, што ўрад Латвіі не толькі не ліквідаваў створаны яшчэ да заключэння совецка-латвійскага пакта аб узаемадапамозе, ваенны саюз з Эстоніяй, накіраваны супроць СССР, але і расшырыў яго, прыцягнуўшы у гэты саюз Літву, і стараецца ўцягнуць ў яго таксама Фінляндыю.

Да падпісання совецка-латвійскага пакта аб узаемадапамозе восенню 1939 года, совецкі ўрад мог яшчэ глядзець скрозь пальцы на існаванне такога ваеннага саюза, хоць ён па сутнасці і супярэчыў заключанаму раней совецка-латвійскаму пакту аб ненападзенні. Але пасля заключэння совецка-латвійскага пакта аб узаемадапамозе, існаванне ваеннага саюза паміж Латвіяй, Эстоніяй і Літвой, накіраванага супроць СССР, совецкі ўрад лічыць не толькі недапушчальным і нецярпімым, але і глыбока небяспечным, пагражаючым безапаснасці граніц СССР.

Совецкі ўрад разлічваў на тое, што пасля заключэння совецка-латвійскага пакта аб узаемадапамозе, Латвія выйдзе з ваеннага саюза і тым самым будзе ліквідаван гэты ваенны саюз. Замест гэтага Латвія разам з другімі Прыбалтыйскімі дзяржавамі занялася ажыўленнем і расшырэннем упамянутага вышэй ваеннага саюза. Аб чым сведчаць такія факты, як склікание двух сакрэтных канферэнцый трох Балтыйскіх краін ў снежні 1939 года і ў сакавіку 1940 года для афармлення расшыранага ваеннага саюза з Эстоніяй і Літвой; узмацненне сувязей генеральных штабаў Латвіі, Эстоніі і Літвы, ажыццяўляемых у тайне ад СССР; стварэнне ў лютым 1940 года спецыяльнага друкаванага органа ваеннай балтыйскай антанты — „Рэвю Балтык", выдаваемага на англійскай, французскай і нямецкай мовах у горадзе Таліне і т. п.

Усе гэтыя факты говораць аб тым, што латвійскі ўрад груба парушыў совецка-латвійскі пакт аб узаемадапамозе, які забараняе абедзвым старонам „заключаць якія-небудзь саюзы або ўдзельнічаць у кааліцыях, накіраваных супроць адной з дагаварваючыхся старон" (артыкул 4 дагавора).

Гэта грубае парушэнне совецка-латвійскага пакта аб ўзаемадапамозе адбываецца з боку латвійскага ўрада ў той час, калі Совецкі Саюз вёў і прадаўжае весці выключна благапрыемную і апрадзялённа пралатвійскую палітыку, пунктуальна выконваючы ўсе патрабаванні совецка-латвійскага пакта аб узаемадапамозе. Совецкі ўрад лічыць, што падобнае становішча не можа быць далей цярпіма.

Урад СССР лічыць зусім неабходным і неадкладным:

1. Каб зараз-жа быў сфарміраван у Латвіі такі ўрад, які быў бы здолен і гатоў забяспечыць чэснае правядзенне ў жыццё совецка-латвійскага пакта аб узаемадапамозе;

2. Каб зараз-жа быў забяспечан свабодны пропуск на тэрыторыю Латвіі совецкіх воінскіх часцей для размяшчэння іх у важнейшых цэнтрах Латвіі ў колькасці, дастатковай для таго, каб забяспечыць магчымасць ажыццяўлення совецка-латвійскага пакта аб узаемадапамозе і прадухіліць магчымыя правакацыйныя дзеянні супроць совецкага гарнізона ў Латвіі.

Совецкі ўрад лічыць выкананне гэтых патрабаванняў той элементарнай ўмовай, без якой немагчыма дабіцца таго, каб совецка-латвійскі пакт аб узаемадапамозе выконваўся чэсна і добрасумленна.

Учора-ж п. Коцыньш перадаў адказ аб згодзе латвійскага ўрада.

* * *

16 чэрвеня старшыня Соўнаркома СССР тав. Молатаў зрабіў эстонскаму пасланніку п. Рэй для перадачы ўраду Эстоніі прадстаўленне, аналагічнае прадстаўленню, перададзенаму латвійскаму ўраду.

Учора-ж п. Рэй перадаў адказ аб згодзе эстонскага ўрада на ўмовы совецкага ўрада.

Прыбыццё часцей Чырвонай Арміі ў Літву

КАУНАС, 16 чэрвеня (ТАСС). Незабыўнае ўражанне аставілі ўчарашнія і сёнешнія дні. Велізарнейшыя масы святочна апранутых людзей запоўнілі вуліцы Каўнаса. Радасныя твары, усмешкі і пажаданні ярка выражаюць настрої літоўскага народа і яго адносіны да Совецкага Саюза. Учора з 17 гадзін 45 мінут да позняй ночы на вуліцах таўпіліся масы людзей. Яны захоплена віталі праходзячыя праз горад совецкія войскі, сустракаючы іх рукапляскапнямі і магутнымі воклічамі: „К волі!", „Ура!". Совецкім байцам і камандзірам падносіліся кветкі. Танкісты і матарызаваная пяхота ўязджалі ў Каўнас з песнямі аб радзіме. Гэта выклікала захопленае пачуццё ў народзе. Услед за пяхотай зноў ішлі танкі. Усю ноч людзі таўпіліся па вуліцах, вітаючы часці Чырвонай Арміі, абменьваючыся паміж сабой незабыўнымі ўражаннямі гістарычнага дня. „Адно пачуццё ахапіла ўсіх, піша сёння газета „Фолькеблат", незалежнасць Літвы і поўнае правадзенне ў жыццё совецка-літоўскага пакта аб узаемадапамозе забяспечана. У той час, як другая імперыялістычная вайна ўцягвае ў сваю арбіту ўсё новыя краіны і народы, наша краіна застаецца мірнай і спакойнай, незалежнасць якой зараз забяспечана больш чым калі-б та не было".

На літоўскую плутакратыю і яе кіруючую кліку ўступленне часцей Чырвонай Арміі ў Літву вытварыла зусім іншае ўражанне, чым на шырокія масы насельніцтва. У буржуазных слаях адчуваецца разгубленасць і паніка. Многія бягуць, другія рыхтуюцца да бегства. Першым уцёк прэзідэнт Літвы Антанас Сметона. Вестка аб яго бегстве абляцела ўсе куткі Літвы. Сметону ніколі не цікавілі інтарэсы літоўскага народа. Ён афяраваў мільённыя сумы памешчыкам, узнагароджваў маёнткамі і ляснымі ўгоддзямі сваіх прыбліжаных. Ён вывез мільённыя сумы за граніцу, купіў сабе палац ва Францыі, паблізу Бардо. Сметона мае апельсінавую плантацыю ў Палестыне, кафейную—у Бразіліі. Сметона клапаціўся толькі аб сваім асабістым дабрабыце. Яго кліка фабрыкавала правакацыйныя чуткі аб Совецкім Саюзе і яго арміі.

Зараз, калі літоўскі народ убачыў сваімі вачыма Чырвоную Армію, яе магутнасць, калі прышоў канец правакацыйным і цёмным махінацыям незадачлівых кіраўнікоў, Сметона і яго кліка ганебна ўцяклі за граніцу.

ПАРТЫЙНАЕ ЖЫЦЦЁ

Выконваем рашэнні справаздачна-выбарчага схода

На справаздачна-выбарчым сходзе Гайнаўскай раённай партыйнай арганізацыі былі адзначаны буйнейшыя недахопы ў пастаноўцы партыйнай работы. Зусім правільна ўказвалі тады комуністы на тое, што райком, захапіўшыся гаспадарчай работай, зусім мала ўдзяляў увагі паладжванню работы ў пярвічных партарганізацыях, вынікам чаго з'явілася тое, што работа двух буйнейшых пярвічных партарганізацый раёна (райвыканкома і райаддзялення НКВД) была прызнана нездавальняючай. Яўна нездавальняюча абстаяла справа ў партарганізацыі раёна па вывучэнню гісторыі партыі, не праводзілася работа з кандыдатамі.

За час, які прайшоў пасля райпартсхода, райком партыі дабіўся пэўнага ажыўлення ўнутрыпартыйнай работы, ідэйнага і арганізацыйнага ўмацавання партыйных радоў.

Пасля выбараў сакратароў пярвічных партарганізацый для іх быў праведзен двухдзённы семінар з адрывам ад вытворчасці. Гэта дало магчымасць таварышам, якія ўпершыню прышлі на партработу, азнаёміцца з асноўнымі пытаннямі партыйнага будаўніцтва. Раз у месяц РК КП(б)Б праводзіць нарады сакратароў для абмену вопытам і намячэння далейшых задач.

З дапамогай райкома некалькі палепшылі сваю работу партарганізацыі РВК і аддзялення НКВД. Ёсць у іх план работы, партсходы праводзяцца рэгулярна, прычым яны больш сур'ёзна падрыхтоўваюцца.

Самым важным дасягненнем у рабоце партарганізацыі раёна за апошнія два месяцы трэба лічыць павышэнне інтарэса да пытанняў тэорыі, да гісторыі большэвіцкай партыі. Рашаючым у гэтай справе з'явілася тое, што партарганізацыя і яе кіраўнікі перасталі ў гэтым важнейшым пытанні займаць шкодную пазіцыю „неўмяшання". Сакратары райкома т.т. Дзержынскі і Пушкоў, сакратары пярвічных партарганізацый гутараць з комуністамі, самастойна вывучаючымі гісторыю ВКП(б), ажыццяўляюць кантроль над ходам гэтай вучобы. Пры партыйным кабінеце на працягу васьмі дзён у месяц праводзіцца кансультацыя па гісторыі партыі. Арганізаван гурток па вывучэнню гісторыі партыі, у якім займаюцца 18 чалавек, з іх 13 кандыдатаў, 2 комсамольцы і 3 беспартыйных актывісты.

Але трэба сказаць, што ў гэтых адносінах ні ў якім разе нельга заспакоіцца па дасягнутым, тым больш, што ёсць яшчэ ў арганізацыі таварышы, як Лапіцкі (начальнік кадраў лесазавода), які не бярэ кнігу ў рукі, тлумачачы гэта „перагружанасцю". Якасць вучобы многіх таварышоў таксама патрабуе значнага павышэння. Яшчэ вельмі мала таварышоў працуе над творамі Леніна і Сталіна.

Райком правёў нараду з кандыдатамі партыі. Яны прад'явілі рад патрабаванняў аб аказанні ім больш канкрэтнай дапамогі ў практычнай рабоце і вучобе. Кой-што ў гэтым напрамку ўжо зроблена. Але партыйныя арганізацыі павінны памятаць, што індывідуальнай работай з кожным членам і кандыдатам партыі трэба займацца штодзённа. Гэтым мы папярэдзім рад промахаў у рабоце.

Пасля райпартсхода дасягнута пашырэнне і ажыўленне работы добраахвотных таварыстваў. Арганізавана пярвічных арганізацый Асоавіяхіма—17, Мопр—13, Чырвонага крыжа—16. У Белавежы адкрыта водная станцыя з 32 лодкамі для заняткаў фізкультурнікаў і адпачынку працоўных. Над разгортваннем практычнай работы ў масавых абаронных арганізацыях партыйнай і комсамольскай арганізацыям раёна прыдзецца яшчэ многа папрацаваць.

Я. Федаровіч.

Палепшыць партыйнае кіраўніцтва комсамолам

Актыўна абмяркоўвалі комсамольцы Бярозаўскага раёна на сваім раённым сходзе рашэнні XVIII з'езда КП(б)Б.

Па дакладу сакратара райкома партыі тав. Снегава выказалася 20 чалавек. Яны крытыкавалі недахопы комсамольскай работы ў раёне і намячалі, у святле рашэнняў з'езда, канкрэтныя задачы, за рэалізацыю якіх павінна змагацца кожная комсамольская арганізацыя.

У цэнтры ўвагі схода стаялі пытанні ідэйнага выхавання і большэвіцкай загартоўкі комсамольцаў. Таварышы ў сваіх выступленнях прыводзілі шматлікія факты, якія сведчаць аб зусім слабай ідэйнай узброенасці комсамольцаў, ігнараванні многімі з іх справы палітычнай самаадукацыі. Прыводзіліся таксама факты прытуплення пільнасці ў асобных комсамольцаў, якія даюць рэкамендацыі для ўступлення ў рады ЛКСМБ чуждым людзям.

Тав. Храпуцкі прыводзіў факты грубага парушэння комсамольскай і дзяржаўнай дысцыпліны асобнымі комсамольцамі. Комсамолец Шутаў не вышаў на работу таму... што быў дождж, а комсамолка Міхалкава без усякіх падстаў кінула работу і ўехала на некалькі дзён.

Зусім правільна ўказвалася, што прыведзеныя факты сведчаць аб нізкім палітычным узроўні ўсёй унутрысаюзнай і выхаваўчай работы ў пярвічных арганізацыях.

Тав. Быкаў гаварыў аб аслабленні работы з моладдзю. У раённым цэнтры існаваў раней клуб, займаліся гурткі. Цяпер усё гэта замёрла. Не праводзіцца ніякай работы з новапрынятымі комсамольцамі.

Аб велізарнай актыўнасці і творчым энтузіязме сялянскай моладзі і велізарных магчымасцях для разгортвання работы комсамола на вёсцы сведчаць факты, прыведзеныя ў выступленні тав. Гіжук з Сялецкага сельскага савета. Комсамольская арганізацыя, нядаўна створаная ў гэтым сельсовеце, здолела арганізаваць і накіраваць на будаўніцтва Днепра-Бугскага канала 600 чалавек. Добра работаюць створаныя харавы і драматычны гурткі, якія з поспехам выступаюць перад сялянамі свайго і другіх сельсоветаў.

Рашэнні XVIII з'езда КП(б)Б ставяць вялікія задачы перад кожнай комсамольскай арганізацыяй, асабліва на вёсцы — там, дзе няма пярвічных партыйных арганізацый. Партыйная арганізацыя Бярозаўскага раёна абавязана значна палепшыць сваё кіраўніцтва комсамольскай арганізацыяй, дапамагчы ёй павысіць узровень ідэйна-палітычнай і арганізацыйнай работы.

Гурэвіч.

БССР выканала план ссялення хутароў

Рэалізуючы пастанову Соўнаркома СССР і ЦК ВКП(б) „аб мерах аховы грамадскіх зямель калгасаў ад разбазарвання", БССР датэрмінова выканала п[illegible] ссялення хутароў на 1940 г. У калгасныя цэнтры ссялена 46.328 хутарскіх гаспадарак.

Асабліва добра папрацавалі большэвікі Віцебскай вобласці. Пад іх кіраўніцтвам калгаснікі ссялілі ў гэтым годзе 30.528 хутароў.

Разгорнута вялікая работа па адбудове перасяленых сядзіб, па ўпарадкаванню калгасных пасёлкаў. (БЕЛТА).

На сходзе маладых комсамольцаў Пружанскага раёна.

У дапамогу вывучаючым гісторыю ВКП(б)

СОВЕТЫ РАБОЧЫХ ДЭПУТАТАЎ У 1905 ГОДЗЕ

Рэвалюцыя 1905 года ў Расіі стварыла Советы рабочых дэпутатаў, баявыя рэвалюцыйныя органы пролетарыята, якія прадстаўлялі сабой новую, невядомую раней палітычную форму арганізацыі рабочага класа. Стварэнне Советаў мела велізарнейшае значэнне не толькі для развіцця рэвалюцыйных падзей 1905 года ў Расіі, але і для ўсёй паследуючай барацьбы рабочага класа ўсіх краін.

У красавіку 1917 года Ленін указваў, што Советы не толькі з'яўляюцца органамі барацьбы эксплаатуемых за ўладу, але і прадстаўляюць сабой форму дзяржаўнай улады, якая поўнасцю адказвае задачам барацьбы за социялізм. Пад геніяльным кіраўніцтвам Леніна і Сталіна рабочы клас нашай краіны ў саюзе з бяднейшым сялянствам скінуў у кастрычніку 1917 года ўрад капіталістаў і памешчыкаў і ператварыў Советы ў органы ўлады, пабудаваўшы першую ў свеце социялістычную, совецкую дзяржаву.

Советы з'яўляліся прадуктам стыхійнай творчасці народных мас, узняўшыхся на рэвалюцыйную барацьбу. Як указваў таварыш Сталін, рабочыя, стварыўшыя ў 1905 годзе першыя Советы, не думалі, што далейшае развіццё рэвалюцыі ператворыць Советы ў аснову социялістычнага ладу. „Яны толькі абараняліся ад царызма, ад буржуазіі, ствараючы Советы рабочых дэпутатаў. Але гэта акалічнасць нікольki не супярэчыць таму несумненнаму факту, што рух за Советы рабочых дэпутатаў, пачаты ў 1905 годзе ленінградскімі і маскоўскімі рабочымі, прывёў у канчатковым рахунку да разгрома капіталізма і перамогі социялізма ў адной шостай частцы свету" (Сталін. — Прамова на Першай Усесаюзнай нарадзе рабочых і работніц — стаханаўцаў).

У 1905 годзе перад рабочым класам нашай краіны стаяла задача — узначаліць барацьбу народных мас супроць самаўладства і супроць другіх рэшткаў прыгонніцтва. Партыя большэвікоў указвала масам, што следам за звяржэннем самаўладства, следам за перамогай буржуазна-дэмакратычнай рэвалюцыі пролетарыят сумесна з бяднейшым сялянствам павінен будзе пачаць барацьбу ўжо за социялістычную рэвалюцыю.

Советы рабочых дэпутатаў узніклі ў 1905 годзе.

„У бурныя дні кастрычніцкай палітычнай стачкі, у агні барацьбы з царызмам, рэвалюцыйная творчасць рабочых мас стварыла новую магутную зброю — Советы рабочых дэпутатаў.

Советы рабочых дэпутатаў, якія прадстаўлялі сход дэлегатаў ад усіх фабрык і заводаў, былі нябачанай яшчэ ў свеце масавай палітычнай арганізацыяй рабочага класа. Советы, якія ўпершыню нарадзіліся ў 1905 годзе, з'явіліся правобразам Совецкай улады, створанай пролетарыятам пад кіраўніцтвам большэвіцкай партыі ў 1917 годзе. Советы з'явіліся новай рэвалюцыйнай формай народнай творчасці. Яны ствараліся выключна рэвалюцыйнымі слаямі насельніцтва, ламаючы ўсякія законы і нормы царызма. Яны былі праяўленнем самадзейнасці народа, які падымаўся на барацьбу супроць царызма.

Большэвікі разглядалі Советы, як зачаткі рэвалюцыйнай улады. Яны лічылі, што сіла і значэнне Советаў залежаць цалкам ад сілы і поспеху паўстання.

Меншавікі не лічылі Советы ні зачатачнымі органамі рэвалюцыйнай улады, ні органамі паўстання. Яны глядзелі на іх, як на органы мясцовага самакіраўніцтва, накшталт дэмакратызаваных гарадскіх самакіраўніцтваў" („Кароткі курс гісторыі ВКП(б)", стар. 75-76).

Першыя Советы 1905 года выраслі са стачачных камітэтаў. Яны адыгралі велізарную ролю ў арганізацыі ўсеагульнай палітычнай стачкі 1905 года. Гэтая стачка прымусіла царскі ўрад неадкладна пайсці на ўступкі патрабаванням народа. Па меры пашырэння і паглыблення рэвалюцыйнага руху Советы ператвараліся ў органы ўзброенай барацьбы за ўладу, у зачатачныя органы рэвалюцыйнай улады.

* * *

Адным з першых узнік у 1905 годзе Іванава-Вазнясенскі Совет рабочых дэпутатаў, узначаліўшы стачку, якая працягвалася амаль два з палавінай месяцы (з канца мая да пачатку жніўня). У гэтай стачцы ўдзельнічала каля 70 тысяч рабочых.

Барацьбой Іванава-вазнясенскіх рабочых кіраваў Паўночны камітэт большэвікоў. 11 мая (па старому стылю) канферэнцыя прадстаўнікоў раёнаў і фабрычна-заводскіх прадпрыемстваў рашыла пачаць забастоўку і прадявіць прадпрыемцам патрабаванні аб скарачэнні рабочага дня, павышэнні заработнай платы і інш. Адначасова былі выстаўлены патрабаванні аб склікании ўстаноўчага сходу на аснове ўсеагульнага, роўнага, прамога і тайнага галасавання, аб свабодзе сходаў, саюзаў, слова, друку і інш.

12—13 (25—26) мая ўсе прадпрыемствы Іванава-Вазнясенска спынілі работу. 14 (27) мая на гарадской плошчы адбываліся выбары ў Іванава-Вазнясенскі Совет упаўнаважаных ад фабрык і заводаў. Выбары вытвараліся па вытворчаму прынцыпу — кожнае прадпрыемства выбрала сваіх упаўнаважаных па аднаму ад ста рабочых. Усяго было выбрана каля 150 рабочых. Сярод выбраных былі 23 жанчыны і 56 падпольшчыкаў-большэвікоў. Усёй работай Совета кіравала большэвіцкая арганізацыя на чале з М. В. Фрунзе. Совет выбраў свой выканаўчы орган — прэзідыум у складзе старшыні, трох сакратароў і казначэя. Выбаршчыкі далі Совету наказ кіраваць стачкай, не дапускаць ніякіх сепаратных дзеянняў і перагавораў з фабрыкантамі і заводчыкамі з чыёй-бы та ні было стараны, да работы прыступіць толькі па рашэнню Совета.

Барацьба Іванава-вазнясенскіх рабочых развівалася арганізавана і, як указваў Ленін, „паказала нечакана высокую палітычную спеласць рабочых" (т. VIII, стар 278). Дзейнасць Совета вышла далёка за рамкі задач стачачнага камітэта. Совет удзяліў многа ўвагі ўзбраенню рабочых, стварыўшы рабочую міліцыю і баявую дружыну, пад аховай якіх Совет праводзіў сваю работу. „Арыштаваць главароў немагчыма з-за правільнай арганізацыі аховы стачкі", — данасіў губернатар у Маскву аб дзейнасці баявой дружыны Іванава-вазнясенскага Совета.

Бастуючым аказвалася шырокая матэрыяльная дапамога з стачачнага фонда, які саставіўся з адлічэнняў рабочых не толькі Іванава-Вазнясенска, але і другіх гарадоў.

Совет завязаў сувязі з пролетарскімі арганізацыямі па-за Іванава-Вазнясенскам і з сялянскім насельніцтвам. Сяляне Мурамскага павета ў пісьме да Іванава-Вазнясенскага Совета пісалі: „Мы, мурамскія сяляне трох вёсак, чулі, што іванаўскія рабочыя дабіваюцца паляпшэння свайго жыцця... І мы навучыліся ў іванаўскіх рабочых і таксама пачынаем рабіць забастоўку". Усім спажывецкім крамам і сталовым было прапанавана адмаўляць паліцыі і казакам у харчаванні нават за грошы.

* * *

13—26 кастрычніка 1905 г. адбываліся выбары ў Пецярбургскі Совет рабочых дэпутатаў. Было выбрана 592 чалавекі — прадстаўнікі 147 фабрык і заводаў, 34 майстэрань, 16 прафесіянальных саюзаў.

У адпаведнасці з вядучай роляй Піцера ў рэвалюцыйным руху краіны Пецярбургскі Совет павінен быў адыграць рашаючую ролю ў рэвалюцыі 1905 года, падрыхтаваць і ажыццявіць узброенае паўстанне. Аднак меншавікі (Хрусталёў, Троцкі, Парвус і інш.), захапіўшыя кіраўніцтва Пецярбургскім Советам, сарвалі падрыхтоўку паўстання. Дзейнасць Совета звялася толькі да пязначных мерапрыемстваў па кіраўніцтву забастовачным рухам.

29 кастрычніка (11 лістапада) пад даўленнем рабочых мас, якія рэвалюцыйным шляхам праводзілі 8-гадзінны рабочы дзень, Пецярбургскі Совет пастанавіў: „Усім адстаўшым фабрыкам і заводам г. Пецярбурга ўвесці, з 31 кастрычніка, рэвалюцыйным шляхам 8-гадзінны рабочы дзень. Узаемная падтрымка рабочых усіх раёнаў будзе зарукай паспяховага выканання пастановы Совета Дэпутатаў".

Не гледзячы на меншавіцкае кіраўніцтва і ў цэлым няверную, апартуністычную палітыку, Пецярбургскі Совет пад даўленнем рабочых мас правёў усё-ж рад рэвалюцыйных мерапрыемстваў. Совет, напрыклад, заклікаў насельніцтва забіраць уклады з ашчадных кас і патрабаваць выплаты пенсіі золатам, што павяло да значных фінансавых цяжкасцей для царскага ўрада.

Совет выпускаў сваю газету „Известия Совета Рабочих Депутатов". Ён заклікаў рабочых друкароў ігнараваць пастановы цэнзурнага камітэта і выдаваць рэвалюцыйную літаратуру.

Совет арганізаваў дапамогу бастуючым рабочым, снабжаючы іх харчаваннем.

Аднак Пецярбургскі Совет не з'явіўся арганізатарам узброенага паўстання — адзіна магчымага шляху да перамогі рабочага класа.

У „Кароткім курсе гісторыі ВКП(б)" указваецца, што Пецярбургскі Совет рабочых дэпутатаў сваіх задач не выканаў з прычыны дрэннага, меншавіцкага кіраўніцтва Советам. Як вядома, Леніна не было яшчэ тады ў Пецярбургу, ён усё яшчэ знаходзіўся за граніцай. Меншавікі скарысталі адсутнасць Леніна, прабраліся ў Пецярбургскі Совет і захапілі ў ім кіраўніцтва. Нядзіўна, што пры такіх умовах меншавікам Хрусталёву, Троцкаму, Парвусу і другім удалося павярнуць Пецярбургскі Совет супроць палітыкі паўстання. Замест таго, каб зблізіць салдат з Советам і звязаць іх у агульнай барацьбе, яны патрабавалі ўдалення салдат з Пецярбурга. Замест таго, каб узброіць рабочых і рыхтаваць іх да паўстання, Совет таптаўся на месцы і адмоўна адносіўся да падрыхтоўкі паўстання".

* * *

У адрозненне ад Пецярбургскага Совета Маскоўскі Совет, кіруемы большэвікамі, узначаліў узброеную барацьбу рабочага класа за звяржэнне самаўладства і арганізацыю часовага рэвалюцыйнага ўрада. Таксама, як і Піцерскі, Маскоўскі Совет выбіраўся па вытворчаму прынцыпу — на фабрыках і заводах па норме 1 дэпутат ад 500 рабочых. Дробныя прадпрыемствы аб'ядноўваліся і выбіралі дэпутатаў на сумесных сходах. Пасылалі ў Совет сваіх прадстаўнікоў і прафесіянальныя саюзы.

Маскоўскі Совет, дзякуючы сваёй большэвіцкай рэвалюцыйнай тактыцы, аказаў велізарнейшы ўплыў на ход рэвалюцыі ў краіне. Ён устанавіў сувязь з другімі Советамі. На першым-жа пасяджэнні Совет прыняў рашэнні: „неадкладна камандыраваць дэлегатаў ва ўсе значныя гарады Расіі для агітацыі і ўстанаўлення пастаянных арганізацыйных сувязей з утвараючымся Советам Дэпутатаў".

27 лістапада (10 снежня) 1905 года Маскоўскі Совет звярнуўся да рабочых з заклікам, у якім пісаў: „Няхай усе таварышы, не паспеўшыя выбраць на сваіх фабрыках і заводах дэпутатаў у Совет, паспяшаюцца зрабіць гэта. Спяшайцеся, таварышы, бо дзень рашучай бітвы народа за сваю свабоду блізкі. Гэтая бітва павінна закончыцца поўнай перамогай, таму што ў пролетарыята на гэты раз будуць моцныя саюзнікі ў асобе рэвалюцыйнага сялянства і рэвалюцыйнай арміі. Будзем-жа бадзёра і дзейна рыхтавацца да рашучага бою, і няхай жыве перамога, няхай жыве дэмакратычная рэспубліка".

6 (19) снежня Маскоўскі Совет, кіруемы большэвіцкай арганізацыяй, аб'явіў з 12 гадзін наступнага дня ўсеагульную палітычную стачку і заклікаў рабочых да ператварэння яе ва ўзброенае паўстанне. Рыхтуючыся да ўзброенага паўстання, Маскоўскі Совет стварыў баявую дружыну, узброіў маскоўскіх рабочых, вёў работу сярод воінскіх часцей. Дзякуючы большэвікам побач з Советам рабочых дэпутатаў узнік у Маскве Совет салдацкіх дэпутатаў.

Ва ўсёй сваёй дзейнасці Совет праявіў сябе як орган рэвалюцыйнай улады, якому падпарадкваліся не толькі рабочыя, але вымушаны былі падпарадквацца і буржуазныя элементы горада. Дзейнасць урадавага апарата ва многіх яго звеннях паралізавалася работай Совета.

Буржуазнае насельніцтва горада вымушана было харчавацца тымі прадуктамі, гандаль якімі дазваляў Совет. Харчовыя магазіны не маглі гандляваць без дазволу Совета, а Совет прадстаўляў права гандлю толькі тым з іх, якія адпускалі ў крэдыт бастуючым рабочым і не павышалі цэн на прадукты. У гандляроў, якія спрабавалі выкарыстаць недахоп прадуктаў у горадзе для спекуляцыйнага ўзвінчвання цэн, Совет рэквізіраваў прадукты і раздаваў іх бясплатна гарадской беднаце.

* * *

Советы рабочых дэпутатаў былі створаны ў 1905 годзе амаль ва ўсіх рабочых цэнтрах. Былі зроблены таксама спробы арганізаваць Советы сялянскіх дэпутатаў і Советы салдацкіх і матроскіх дэпутатаў. Советы салдацкіх дэпутатаў асабліва праявілі сябе ў Сібіры, дзе знаходзіліся войскі, прымаўшыя ўдзел у руска-японскай вайне. Так, напрыклад, Красноярскі Совет, у склад якога ўваходзіла 80 рабочых і 40 салдат, на працягу некаторага часу з'яўляўся, па сутнасці, адзінай уладай у Краснаярску, выдаваўшай свае ўласныя пастановы і распараджэнні, якім вымушаны былі падпарадквацца буржуазія і царскае чыноўніцтва.

Снежаньскае ўзброеннае паўстанне, арганізаванае Маскоўскім Советам пад кіраўніцтвам большэвікоў, скончылася паражэннем. Царскаму ўраду ўдалося падвесці войскі ў Маскву. Пецярбургскі Совет не падтрымаў паўстання ў Маскве. Рэвалюцыя была патоплена ў крыві. Паўстанні былі падаўлены і ў другіх гарадах, Советы разгромлены.

Але гераічная барацьба рабочых у 1905 годзе прынесла свае плады. Багацейшы рэвалюцыйны вопыт, набыты ў 1905 годзе, быў поўнасцю выкарыстан пролетарыятам у далейшых яго баях, што забяспечыла перамогу над самаўладствам у 1917 годзе.

Советы рабочых, салдацкіх і сялянскіх дэпутатаў, якія адрадзіліся на новым этапе рэвалюцыі, у лютым 1917 года, як органы рэвалюцыйна-дэмакратычнай дыктатуры пролетарыята і сялянства, ператварыліся ў кастрычніку 1917 г. у поўнаўласныя органы дыктатуры пролетарыята. Вырасшыя і ўмацаваўшыяся ў выніку звяржэння ўлады памешчыкаў і капіталістаў, Советы дэпутатаў працоўных састаўляюць цяпер палітычную аснову социялістычнай дзяржавы рабочых і сялян.

Т. Рамзава.

ЗА ДАЛЕЙШЫЯ ПОСПЕХІ

Брэсцкае музычнае вучылішча нядаўна закончыла вучэбны год. Якім радасным быў той дзень, калі шчаслівая дзетвара атрымлівала табелі паспяховасці на апошнім сходзе ў прысутнасці сваіх бацькоў. Кожны з вучняў гарэў жаданнем ведаць, з якімі ацэнкамі ён упершыню ў сваім жыцці заканчвае навучальны год у совецкай музычнай школе.

Колькі таленавітай дзетвары выявіла музычная школа за гэты час! Колькі яшчэ патрэбна выявіць нам такіх дзяцей, якія ва ўмовах былой панскай Польшчы не мелі права на асвету, маючы вялікія здольнасці, а зараз атрымалі сваё законнае права на асвету, на мастацтва, на музыку.

Пачотныя і разам з тым адказныя задачы ўскладзены на нас, на педагогаў. Н. К. Крупская не раз напамінала, што: „Трэба дапамагчы дзіцяці праз мастацтва глыбей асэнсаваць свае мыслі і пачуцці, ясней мысліць і глыбей адчуваць; трэба дапамагчы дзіцяці гэта пазнанне самога сябе зрабіць сродкам пазнання другіх, сродкам больш цеснага зблiжэння з калектывам, сродкам праз калектыў расці разам з другімі і ісці сумесна к зусім новаму, поўнаму глыбокіх і значных перажыванняў жыццю".

Толькі там, дзе ёсць з боку вучняў і педагогаў барацьба за выдатную вучобу і свядомую дысцыпліну, можна лічыць творчасць дзяцей поўнацэннай і ўсебаковай.

Сярод педагагічнага персанала музычнага вучылішча такія яго прадстаўнікі, як Фінкель, Сарнакер, Дэмчэнка, Хазан, Цыслэк, з першых дзён арганізацыі вучылішча з вялікай любоўю і цікавасцю, поўнай адказнасцю за сваю работу выконвалі пачотную задачу выхавання нашых дзяцей.

У рабоце вучылішча было і многа недахопаў. Яшчэ не ўсе настаўнікі ўсвоілі асноўныя палажэнні марксісцка-ленінскай тэорыі. Многія мала працавалі над падняццем свайго ідэйна-палітычнага ўзроўню. Толькі ліквідаваўшы адставанне ў сваёй уласнай вучобе, мы ў новым навучальным годзе зможам справіцца з тымі задачамі, якія стаяць перад совецкай школай.

Дырэктар Брэсцкага музычнага вучылішча ШУБІК

1936 • ВЯЛІКІ СЫН ВЯЛІКАГА НАРОДА • 1940

Літаратурная спадчына А. М. Горкага

Творчая спадчына вялікага пісьменніка і грамадзяніна, родаиачальніка соцыялістычнай літаратуры Алексея Максімавіча Горкага вяліка і мнагагранна.

Многалікія апавяданні, аповесці, раманы Горкага: „Макар Чудра“, „Мальва“, „Фама Гардзееў“, „Трое“, „Дзяцінства“, „У людзях“, „Мае ўніверсітэты“, „Маці“, „Справа Артамонавых“, „Жыццё Кліма Самгіна“, — яго паэмы і казкі: „Песня аб Буравесніку“, „Песня аб Саколе“, „Дзяўчына і смерць“, — п'есы: „На дне“, „Мяшчане“, „Егор Булычоў“ і другія — вядомы самаму шырокаму кругу чытачоў.

Велізарны інтарэс прадстаўляюць публіцыстычныя артыкулы Горкага, вострыя і яркія, выкрываючыя рускае самадзяржаўе, рускую буржуазію, міжнародны імперыялізм, і артыкулы, пакіраваныя на абарону соцыялістычнай рэвалюцыі і першай у свеце бацькаўшчыны працоўных.

Горкі — сусветны пісьменнік. Яго творы перакладзены на ўсе асноўныя мовы свету.

Многа мы ведаем аб творчасці А. М. Горкага. Але многае становіцца вядомым толькі цяпер.

У Маскве на вуліцыВароўскага змяшчаецца Архіў А. М. Горкага, створаны тры годы назад па ўказанню ўрада. У сховішчах архіва згуртавана ўсё, што вышла з-пад пяра вялікага пісьменніка, і дакументы маючыя адносіны да яго.

У архіве сабрана каля 70 тысяч рукапісаў і дакументальных матэрыялаў, у тым ліку 5 тысяч рукапісаў мастацкіх твораў, публіцыстычных і літаратурна-крытычных артыкулаў, рэцэнзій і г.д. і 6 тысяч розных пісем Горкага.

Рукапісны аддзел увесь час папаўняецца новымі матэрыяламі. За апошні год Архіў набыў рукапісы антырэлігійнай казкі Горкага для дзяцей „Яшка“ і казкі „Выпадак з Еўсейкам“. Літаратурны музей г. Горкага перадаў Архіву рукапіс апавядання „Зладзеі“.

Нядаўна знойдзен рукапіс п'есы Горкага „Мяшчане“, які лічылі згубленым.

Вядома, як царызм праследваў Горкага. Жорстка абрушвалася на горкаўскія кнігі царская цэнзура. Архіў сабраў цікавыя дакументы, якія сведчаць аб тым, якім нашчадным ганенням падвяргаліся горкаўскія творы, асабліва апавяданні „Канавалаў“, „Азарнік“, „Мальва“, аповесць „Маці“, п'есы „На дне“, „Мяшчане“ і многія другія.

Алексей Максімавіч быў звязан з велізарным кругам перадавых, мыслячых людзей свайго часу: вучонымі, пісьменнікамі, грамадска-палітычнымі дзеячамі. За сваё жыццё Горкі, як ён сам гаварыў, напісаў звыш 20 тысяч пісем. У Архіве, як мы ўжо гаварылі, сабрана 6 тысяч пісем, напісаных пісьменнікам у розны час розным асобам. Тут-жа знаходзіцца 40 тысяч пісем, адрасаваных Горкаму. Асабліва вялікую перапіску ён вёў пасля рэвалюцыі з совецкай моладдзю — з пачынаючымі пісьменнікамі, маладымі рабочымі і калгаснікамі, студэнтамі, піонерамі-школьнікамі.

Горкі быў самым чулым настаўнікамі маладых пісьменнікаў. Рукапісы пачынаючых пісьменнікаў з паметкамі, заўвагамі і дасканальнай праўкай Алексея Максімавіча захоўваюцца ў гэтым-жа Архіве. Перапіска Горкага з А. П. Чэхавым, В. Г. Караленка, Леанідам Андрэевым, Л. Талстым, а таксама совецкімі пісьменнікамі А. Фадзеевым, А. Макарэнка, В. Івановым, Ф. Гладковым і другімі прадстаўляюць велізарную гісторыка-літаратурную цэннасць.

Вялікі матэрыял перадалі архіву родзічы Алексея Максімавіча.

Ад Е.П.Пешковай паступілі запісныя кніжкі Горкага перыяда 1906 года і цэнныя дакументы. Ад Н.А.Пешковай—заметкі і рукапісныя ўрыўкі, запісная кніжка пад назвай „Эпіграфы“, куды Горкі запісваў выказванні многіх пісьменнікаў і вучоных. Сярод гэтых матэрыялаў маюцца чарнавыя наброскі некалькіх апавяданняў і п'ес.

Асаблівую цікавасць прадстаўляюць рукапісы твораў Горкага, якія яшчэ ні разу не былі апублікаваны. У ліку іх апавяданне „Аб камарах“, аповесць „Публіка“, п'есы „Сомаў і другія“, „Якаў Багамолаў“ некалькі сцэнарыяў („Прапагандыст“, „Жыццё аднаго яўрэя“, „Сцяпан Разін“ і другія).

Совецкі народ беражна захоўвае высокую памяць аб сваім пісьменніку-другу, загінуўшаму ад рукі трацкісцка-бухарынскіх зладзеяў. Совецкі народ цэніць літаратурную спадчыну Горкага, чэрпаючы з яе натхненне ў барацьбе за комунізм.

Е. А.

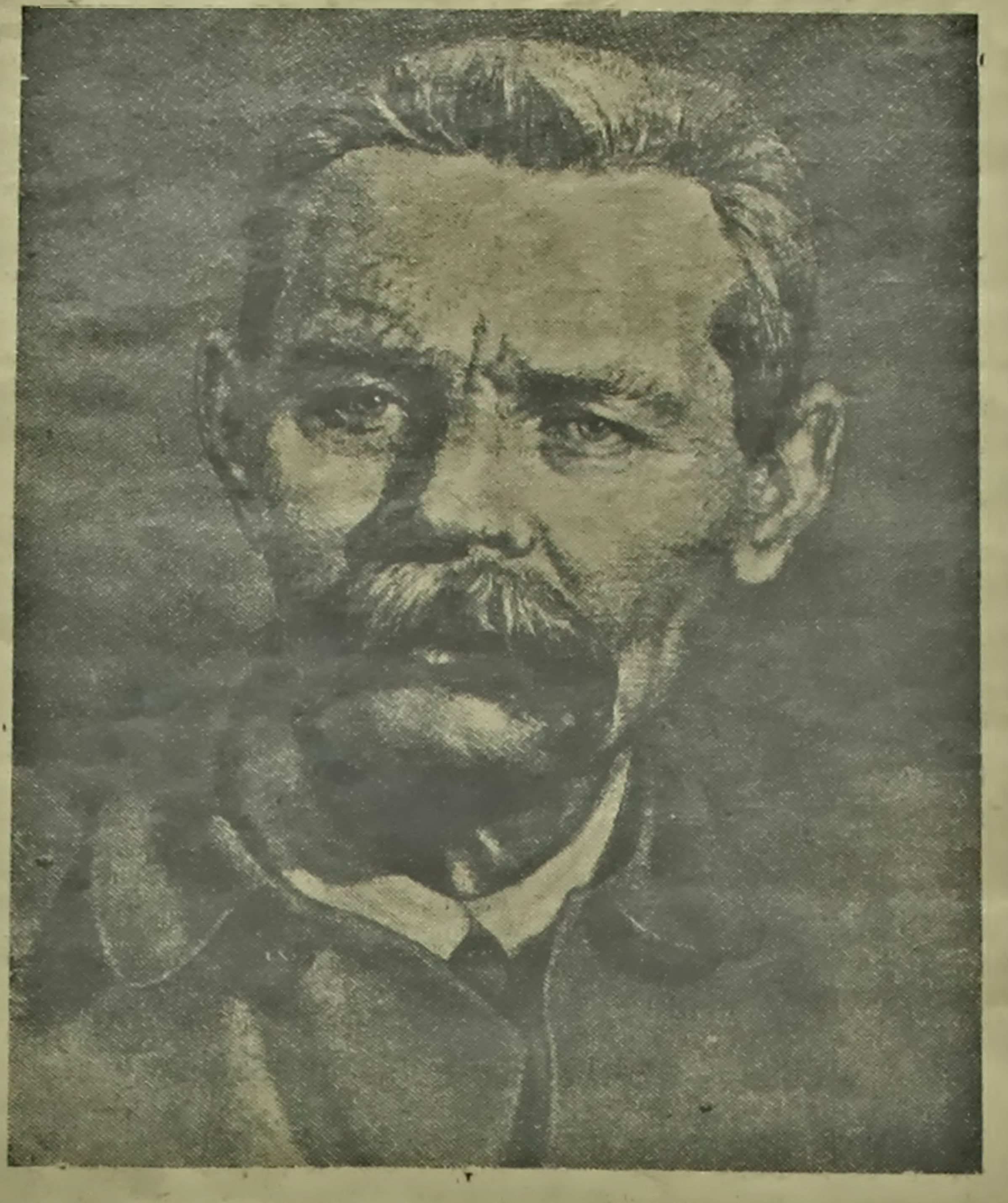

Горкі будзе жыць у вяках

З творамі Горкага мы знаёмы даўно, яшчэ з юнацкіх год. Кожнае слова яго геніяльных твораў раскрывала нам праўду аб цяжкім жыцці працоўнага рускага чалавека, усю ганебную прыніжанасць яго існавання.

Горкі сцвярджае кіпучую дзейнасць чалавека, яго здароўе і доўгалецце, вялікае шчасце жыць на зямлі, якую ён апрацоўвае адпаведна сваім патрэбам і жаданням.

Горкі рос разам з рабочым класам, разам з ім змагаўся супроць прыгнечання і эксплаатацыі, супроць усяго мяшчанскага і нізкага. Сваім магутным талентам мастака слова Горкі прынёс вялікую карысць для працоўнага чалавецтва.

Г. Вееман і Г. Гутаравіч,
настаўніцы школы № 8 г. Брэста.

Любімы вобраз

Кнігу Горкага „Маці“ я чытаю ўжо другі раз. Першы раз чытала яе яшчэ ў час вучобы ў школе.

Ужо і тады яна зрабіла на мяне вельмі моцнае ўражанне. Але ўсё-ж здаецца, што толькі зараз я зразумела, як след, усю глыбіню, усю праўду і мастацкую сілу аповесці Горкага.

Барацьба рабочых супроць сваіх прыгнятальнікаў у перыяд рэволюцыі 1905—1906 гадоў паказана ярка і пераканаўча. Паказаны ўсе цяжкасці гэтай барацьбы, паказана зверская расправа самадзяржаўя з рэволюцыянерамі.

Але сапраўдных барацьбітоў, адданых рэволюцыі не можа зламіць ніякая сіла. Яны, упэўненыя ў правату сваёй справы, ідуць наперад. Яны гордыя,чэсныя,любячыя рабочы народ, любячыя праўду. Адным з такіх герояў з'яўляецца Павел Власаў. Павел—мой самы любімы герой з усёй вядомай мне літаратуры.

Тобіншляк Фейга,
работніца друкарні імені Варашылава.

ГЕРОІ ГОРКАГА

„Па сіле свайго ўплыву на рускую літаратуру Горкі стаіць за такімі гігантамі, як Пушкін, Гогаль, Талстой, як лепшы прадаўжальнік іх вялікіх традыцый у наш час“. Так вызначыў значэнне творчасці Горкага таварыш В. М. Молатаў у прамове на жалобным мітынгу 20 чэрвеня 1936 г.

Быць прадаўжальнікам класічных традыцый у новую эпоху — значыць быць і вялікім **наватарам**. Многа новага ўнёс Горкі ў рускую класічную літаратуру. Раней за ўсё Горкі абагаціў літаратуру **новым героем**.

У рускай класічнай дагоркаўскай літаратуры велізарную дадатную ролю адыгралі два вобразы: вобраз „Маленькага чалавека“ і вобраз „лішняга чалавека“. Як і ўсе значныя тэмы рускай літаратуры, абедзве гэтыя тэматычныя лініі звязаны з Пушкіным: лінія „маленькага чалавека“ — з „Аповесцямі Белкіна“ — з „Медным коннікам“, лінія „лішняга чалавека“ — з „Еўгеніем Онегіным“.

У творчасці Горкага гэта літаратурная традыцыя атрымала новы сэнс.

На грані 80—90 гадоў у сувязі з ростам рускага рабочага класа з небывалай вастрынёй адчувалася патрэбнасць у **сільным і вялікім** чалавеку, у літаратурным героі, заклікаючым і здольным да **барацьбы**. Малады Горкі адказаў на гістарычную патрэбнасць. У гэтым і састаіць адна з галоўных прычын яго паражаюча хуткай славы.

Горкі сказаў аб сабе, што яму яшчэ ў дзяцінстве „садралі скуру з сэрца, яно стала незвычайна чулым да ўсякай абіды і болю, свайго і чужога“ („Дзяцінства“). Сэрца, незвычайна чулае да усякай абіды, да усякага ўніжэння і абразы чалавека, — гэта і ёсць сэрца вялікай рускай літаратуры. Але Горкі асабліва востра адчуваў, што жаласць, якая не заклікае да барацьбы за змену ўсяго свету, жывучага праклятымі законамі прыватнай уласнасці, — што такая жаласць шкодна. Яна „ліпне к сэрцу, як смала, і абяссільвае яго“. („Гаспадар“). У вусны аднаго з персанажу „Фамы Гардзеева“ Горкі ўлажыў формулу: „Я надта люблю, каб жалець!“. І разам з тым і ў „Дзяцінстве“, і ў аповесці „У людзях“, і ў другіх творах праходзіць матыў: „Людзей трэба жалець“. „Жалець“ гэта значыць не „суцяшаць“, як „суцяшаў“ Лука ў п'есе „На дне“, а **выхоўваць імкненне дзейнічаць і змагацца.** „Бяссілье тых, якія падпарадкоўваюцца, мяне прыводзіць у ярасць“, — гаворыць герой п'есы „Варвары“, упаўне выражаючы ў даным выпадку пачуцці самаго аўтара.

Малады Горкі ў той час яшчэ не быў звязан непасрэдна з авангардам рабочага класа, ён яшчэ **шукаў свайго героя.** Але ён ужо цвёрда ведаў, што гуманізм старога ўзору недастатковы, не можа нічога змяніць у жыцці. Патрэбна выхоўваць у „прыніжаных і абражаных“ жаданне быць сільнымі. Калі паявяцца гераічныя людзі, магутныя характары, тады і „маленькія людзі“, падобныя на няшчаснага Каина з апавядання „Каін і Арцём“, перастануць адчуваць сябе „маленькімі“.

Горкі ў аповесці „Трое“ і другіх больш ранніх творах разабраў усе шляхі, магчымыя для „маленькага чалавека“ ў капіталістычным грамадстве: адзінокае бунтарства, надзея на міласць „сільных гаспадароў“, мара аб адзінокім „чыстым“ жыцці (шлях Ільі Лунева, героя аповесці „Трое“),—і ўсе гэтыя шляхі аказаліся тупікамі.

Сваю мару аб гераічным чалавеку малады Горкі ўвасобіў у рамантычным вобразе Данко, які вырваў сэрца з сваіх грудзей і ўзняў яго, як факел, асвятляючы людзям дарогу к свету і свабодзе; ён ўвапляціў гэту мару ў вобразах адзінокіх бунтароў накшталт Чэлкаша, разумеючы, аднак, што рэальныя прататыпы гэтых рамантычных Чэлкашоў няздольны змяніць жыццё, што з імі нельга звязаць ніякіх сур'ёзных надзей.

Ужо ў аповесці „Трое“ Горкі звязвае свае надзеі з авангардам рабочага класа. Але сапраўдны герой горкаўскай творчасці прадстаў у вобразе машыніста Ніла з п'есы „Мяшчане“.

Ідэал моцнага, цэльнага, гераічнага чалавека, да якога ў юнацтве імкнуўся Горкі, аказаўся зямным, знойдзеным, рэальна існуючым. Горкі мог цяпер даць адказ „маленькаму чалавеку“ на пытанне аб тым, што рабіць: патрэбна перастаць адчуваць сябе маленькім і жалкім, патрэбна імкнуцца к таму, каб стаць такім як Ніл з п'есы „Мяшчане“, як Павел Власаў, Андрэй Находка і другія большэвікі з аповесці „Маці“, з п'есы „Ворагі“, патрэбна зразумець, што „ўсё цэннае на гэтай зямлі робіцца рукамі „маленькіх людзей“ і што іменна яны прадстаўляюць сабой магутную, грозную сілу. У творчасці Горкага маленькі чалавек прадстаў як вялікі **Чалавек працы**, сапраўдны гаспадар жыцця.

Аб такім Чалавеку, гаспадару жыцця, любячым подвігі, аб Чалавеку адкрытым для шчасця і любві к людзям, аб характарах магутных і цэльных марыла руская літаратура. Горкі паказаў, як у барацьбе рабочага класа за соцыялізм нараджаецца сапраўды гераічны чалавек.

В. Ермілаў.

ВЯЛІКІ ГУМАНІСТ

Герой аповесці Горкага „Маці“ марыў:

„...Будзе час, калі людзі стануць любавацца друг другам, калі кожны будзе як звязда перад другімі!.. Тады не жыццё будзе, а—служэнне чалавеку, вобраз якога ўздымецца высока... Вялікі будуць людзі гэтага жыцця...“

Барацьбе за гэты свет і прысвяціў усё сваё жыццё найвялікшы пісьменнік сучаснасці,гордасць і слава сусветнай культуры, палкі змагар за комунізм, беззаветны патрыёт роднай краіны, да апошняй кроплі крыві аддавы партыі, свайму народу, міжнароднаму комуністычнаму руху.

Ленін і Сталін высока цанілі, нежна любілі Горкага і надавалі велізарнае значэнне не толькі яго мастацкай творчасці, але і практычнай яго рэволюцыйнай дзейнасці, яго аблятаючаму ўвесь свет набатнаму слову большэвіцкага трыбуна, магутнага прапагандыста ідэй комунізма. Горкі майстэрскі ўладаў вастрэйшай зброяй рэволюцыйнай публіцыстыкі.

У 1912 годзе, у часы ўздыму рабочага руху, перад першай імперыялістычнай вайной Ленін пісаў Горкаму:

„Ці не напішаце майскі лісток? Ці лістовачку ў такім-жа маяскім духу? Кароценькую, „духапад'ёмную“, а? Трахніце старыной — помніце 1905 год... Добра-б мець рэволюцыйную пракламацыю ў тыпе казак „Звязды“.

Леніну запамяталіся, падабаліся астравумныя „Казкі“ Алексея Максімавіча, якія друкаваліся ў большэвіцкай „Звяздзе“.

Высокая ідэйнасць, энцыклапедычная адукаванасць, вогненая страсцасць нецяхіснага змагара, яркі палемічны талент надавалі артыкулам Горкага непераможную, пакараючую сілу мудрай праўды.

Горкаўскае слова ўвойдзе ў гісторыю барацьбы за комунізм, за мір і шчасце народаў як найвялікшы помнік пролетарскага гуманізма. Іменна з любві к чалавеку, жадання чалавечага шчасця, нараджаўся ў Горкага пафас грознага і гнеўнага абвінаваўцы, ён быў смяртэльным ворагам капіталістычнага варварства, тупасці і хамства мяшчан.

Ужо на зары свайго пісьменніцкага юнацтва Горкі апалчаўся супроць мяшчанства, у нябёсах якога капейка засланяе сонца. У смяротным страху за будучае, аберагаючы свой спакой, мяшчанства душыць усякае праяўленне „свабоднага, дзёрскага розуму, той сілы, якая творыць культуру, ўзбагачае жыццё“.

Калі рускі цар рыхтаваўся за грошы французскай буржуазіі затапіць у народнай крыві рэволюцыю 1905 года, на ўвесь свет раздаўся заклік Горкага: „Не рабіце гістарычнага злачынства, яшчэ нікім не зробленага,—злачынства бяссэнснага настолькі-ж, як і ганебнага“.

У многалікіх артыкулах Горкі ярасна выступаў супроць французскага займа, супроць англа-французскага фінансавага капітала і калі золата „прекрасной и свободолюбивой“ Францыі пацякло ў брудныя кішэні цара, пісьменнік прыгваздзіў к ганебнаму стаўбу „дэмакратычных“ гандляроў золатам і смерцю“. Без гэтых праклятых грошай не было-б праліта крыві рускага народа так многа і так зверскі. І хочаце вы гэтага ці не, але кроў лягла ганебнай плямай на твар французскага буржуа і ўрада, дазволіўшага іюдзіну „пазыку“.

Выкрываючы правакатараў і падпальшчыкаў імперыялістычнай вайны, Горкі пісаў: „Буржуазія варожа культуры і ўжо не можа не быць варожая ёй, — вось праўда, якую пацвярджае буржуазная рэчаіснасць, практыка капіталістычных дзяржаў.

На працягу доўгіх год, да апошняга свайго подыху, вялікі пролетарскі гуманіст і прасвяціцель, не ведаючы стомленасці, ускрываў язвы капіталізма. У душэўнай трывозе Горкі біў у набат, будзіў спячых, кляйміў роўнадушных, перасцерагаў аб небяспеках імперыялістычных войн: „Казармы Еўропы напоўнены сялянамі і рабочымі, якіх старанна рыхтуюць да ганебнай справы ўзаемнага знішчэння, да новай бойні, якая будзе яшчэ больш жахлівай, чым бойня 14—18 гадоў, узнагародзіць свет новымі мільёнамі трупаў, дзесяткамі тысяч пакалечаных людзей, тысячамі звар'яцеўшых ад страху, мільёнамі ўдоў і сірот. Зноў стануць разбураць гарады, вёскі вытаптваць палі, псаваць ураджайную зямлю і ўсяляк знішчаць плады прыгожай чалавечай працы,—знішчаць культуру.

Як працбачлівы быў у сваёй благароднай трывозе трыбун соцыялізма! Полымя другой імперыялістычнай вайны палыхае, ператвараючы цэлыя гарады і сёлы ў груды разваліп.

Горкі заўсёды змагаўся за тое, каб масы вырвалі атручанае жала ў „двоедушнай гадзіны“—міжнароднага апартунізма, агентуры буржуазіі ў рабочым класе, у ліцамернай і прадажнай соцыял-дэмакратыі, якая „затрымлівае смерць аджыўшага, абцяжарвае рост жывога...“

„Соцыялісты на службе капітала—адна з найбольш мярзотных з'яў буржуазнага свету... Яны абараняюць і вартуюць капіталістычны „парадак“, пры якім 20 мільёнаў рабочых“, гэта цыфра „Міжнароднага бюро працы“, значыць—моцна зменшаная. Яны абараняюць рабства ў калоніях...“

Соцыял-іезуіты — так называў Горкі правадыроў II Інтэрнацыянала, лакеяў капітала.

„У 1914 годзе правадыры II Інтэрнацыянала ўпаўне наглядна паказалі свету, што іх інтэрнацыяналізм нічым не адрозніваецца ад інтэрнацыяналізма гандляроў энергіяй і крывёй працоўнага класа“.

Праз 25 год Блюмы і Сітрыны стварылі яшчэ больш чудовішчную здраду. Яны дапамаглі буржуазіі кінуць народы ў пасць імперыялістычнай вайны, яны з скуры лезуць, каб арганізаваць новы крыжовы паход на СССР, радзіму працоўных і прыгнечаных усяго свету.

Напамінаючы грамадзянам нашай краіны гісторыю грамадзянскай вайны і разбойніцкай інтэрвенцыі, Горкі палка заклікаў да абароны соцыялістычнай айчызны.

І словам і справай удзельнічаў Горкі ва ўмацаванні абароназдольнасці сваёй радзімы, у падрыхтоўцы такога адказнага сакрушальнага ўдара, які „ператварыўся-б у апошні ўдар па галаве капітала і скінуў яго ў магілу, упаўне своечасова вырытую для яго гісторыяй“.

Да апошняга дня Горкі заставаўся суровым і мужным салдатам рэволюцыі. „Калі ўспыхне вайна,—пісаў ён,—супроць таго класа, сіламі якога я жыву і работаю,—я таксама пайду радавым байцом у яго армію... Гэта мая законная справа, мой абавязак“.

Горкі любіў свой народ і тым вастрэй ненавідзіў здраднікаў радзімы. Ён лічыў, што няма такіх слоў на зямлі, якія з поўнай сілай [illegible] заклеймілі-б здрадніцтва ворагаў народа: „Параўнаць здрадніка не з кім і не я чым. Я думаю, што нават тыфозную вош параўнанне са здраднікам абразіла-б“.

Пільнасці, больш пільнасці, вучыў Горкі. Ворага патрэбна ўмець адчуваць, „нават калі ён маўчыць і дружалюбна ўсміхаецца, патрэбна ўмець падмячаць іезуіцкую фальшывасць яго тону, за словамі яго песень і прамоў. Патрэбна знішчаць ворага бязжаласна і бязлітасна“.

Як вышэйшую мудрасць змагара за шчасце чалавецтва, як маральны абавязак перад гісторыяй, перад будучымі пакаленнямі Горкі агаласіў нянавісць да ворагаў рабочага класа:

— Калі вораг не здаецца, — яго знішчаюць!

„Пролетарый, пазбаўлены пачуцця ненавісці і не здольны актыўна ажыццяўляць яго, — рыба, якой харчуюцца кіты капіталізма“.

Назіраючы сударагі загніваючага ад ажырэння, адзічаўшага, здыхаючага класа эксплаататараў, Горкі ведаў, што гэта „агонія смяртэльна хворага“.

„Мы жывём, — пісаў ён, — у пачатку ўрагана, які разбурыць стары свет...“

Горкі бачыў набліжаючаеся таржаство комунізма, немінучую перамогу міжнароднага рэволюцыйнага руху. Кожнае яго слова было прасякнута жыватворным аптымізмам. Гэта жыццёсцвярджаючы светапогляд комуністычнага авангарда, гэта аптымізм совецкага народа.

Горкі быў апавяшчальнікам новай комуністычнай маралі, мудрым, строгім і справядлівым настаўнікам жыцця. Яго ідэйны ўплыў на людзей нашага часу непамерна вялік. Ён вучыў цаніць нашы перамогі, радавацца ўсяму новаму, соцыялістычнаму, няшчадна травіць нягоднае. Горкі пастаянна выкрываў ненавісныя воўчыя законы буржуазнага грамадства, ён агаляў і травіў гнілыя перажыткі капіталізма ў сазнанні людзей: „... Таксама добра, таксама пераканаўча апраўдана нянавісць наша да ўсіх роўнадушных, лодыраў, пашлякоў і другіх уродаў, якія яшчэ жывуць і мігацяць у нашай краіне, кідаючы на спасаючую для ўсяго свету нашу светлую, цудадзейную работу шэрыя брудныя цені пошласці, абыякавасць, роўнадушша,дробнага жульніцтва, мяшчанскага своекарысця“.

Але траўля нягоднага ў нашым соцыялістычным грамадстве не зацямняла ў яго вачах другой вялікай мэты комуністычнага выхавання мас — паказу дадатнага вопыту. Ён захапляўся неагляднымі творчымі сіламі совецкага ладу, магутнымі і жыватворнымі як сонца. Крытыка Горкага, вострая і суровая, нараджала новы прыліў творчых сіл.

У святле задач комуністычнага выхавання, агалошаных на XVIII з'ездзе партыі, публіцыстычныя творы Горкага гучаць асабліва актуальна, як быццам толькі што напісаны. Неўвядаемую свежасць захоўваюць яны на многія годы. І калі-б у яго літаратурнай спадчыне меліся толькі гэтыя артыкулы, Горкі быў-бы бяссмертным у памяці чалавецтва, як бясстрашны рыцар рэволюцыі, геніяльна ўвасобіўшы ў сваім баявым слове ідэі Леніна і Сталіна — перадавыя ідэі вызвалення чалавецтва.

Вялікі сын вялікага народа, Горкі загінуў на баявым пасту ад рукі трацкісцка-бухарынскіх забойц. Гэтае чорнае зладзейства лягло вечнай ганебнай плямай на гнусным сумленні буржуазіі.

Справа Горкага — справа комунізма, за якую ён аддаў сваё прыгожае жыццё, — перамагае.

В. Уладзіміраў.

На Усесаюзнай Сельскагаспадарчай Выстаўцы. Група экскурсантаў ад Габінаўскага і Жабінкаўскага раёнаў, Брэсцкай вобласці, пад кіраўніцтвам экскурсавода Павільёна Механізацыі. А. Панова знаёміцца з самалётам-апырсквальнікам тыпу „АП", пры дапамозе якога вядзецца барацьба са шкоднікамі раслін у сельскай гаспадарцы.

Дружная калектыўная сям'я

Ціхая чэрвеньская раніца. Яснае сонца, узышоўшае толькі што з-за лесу, узнімаецца ўсё вышэй і вышэй і яго залацістыя праменні пачынаюць заглядваць у хаткі сялян невялікай вёскі Палятычы. Непадалёку з-за лесу даносіцца вясёлая песня:

Шырока страна моя родная,
Много в ней полей, лесов и рек,
Я другой такой страны не знаю,
Где так вольно дышет человек.

Гэта маладыя калгасніцы калгаса імені Варашылава выйшлі на работу ў поле.

І сапраўды, многа цяпер у палятычан палёў, зямлі. У які бок не кінь погляд, усюды - калгаснае поле, пакрытае зялёным бархатам. А ўсяго толькі 9 месяцаў таму назад у кожнага селяніна ў галаве было адно: „Зямлі-б набольш". На 37 гаспадарак было 100 гектараў. Менш чым па 3 гектары прыходзілася на кожную сям'ю. А вось за паўкілометра ад вёскі памешчык Рынкевіч уладаў усё багатай, пладароднай зямлёй, якая кальцом акружала вёску. Яго пасевы ўразаліся ў самыя гароды сялян.

Курэй прыходзілася навязваць, каб часам не заскочылі ў межы памешчычай зямлі. Бо будзе суд. Сялянскія межы ўсюды прылягалі да зямлі пана. У Рынкевіча. І гэты крывасмок меў зямлі ў 4 разы больш чым усе сяляне вёскі Палятычы. На яго працавалі дзесяткі беспраўных батракоў.

Супроць такога размеркавання зямлі, за свабоду, супроць прыгнёту польская буржуазіі 20 год змагаліся лепшыя людзі вёскі Палятычы. Амаль не вылазіла з вёскі паліцыя. Нямала загінула лепшых сыноў беларускага народа. За два словы праўды, за адну кніжку на рускай альбо беларускай мове людзі атрымлівалі па 10 год турэмнага зняволення.

Памятаюць і ніколі не забудуць палятычане 4 красавіка 1927 года. У гэты дзень у г. Кобрыне польскія ўлады арганізавалі расправу над 50 сялянамі. Тут-жа, на лаве падсудных, сядзела 8 чалавек з вёскі Палятычы. Недачакаўшы рашэння суда, у гэты-ж дзень, замучаны ў засценках турмы і дэфензівы, памёр змагар за народнае шчасце Сцяпан Карпавіч Глёк. Пасля шматгадовых катаванняў польскіх бандытаў загінуў у турме і Ануфрый Радзівонавіч Глёк. Часта ўспамінаюць зараз сяляне сваіх лепшых таварышаў, загінуўшых за свабоду, за шчасце беларускага народа.

* *

20 год палятычане глядзелі на Усход, адкуль ярка свяціла сонца. Яны ведалі, што прыдзе час, калі вялікі савецкі народ працягне сваю брацкую руку і дапаможа ім вызваліцца з-пад прыгнёту польскай буржуазіі. І вось гэты час прыйшоў у незабыўны дзень — 17 верасня 1939 года.

— Ісці па шляху, па якім ідуць нашы браты, будаваць новае жыццё так, як будуюць яго сяляне ўсходніх абласцей, — такое рашэнне прынялі сяляне вёскі Палятычы.

10 красавіка 1940 года тут адбыўся сход. Усе 37 гаспадарак падалі заявы аб уступленні ў калгас. На гэтым сходзе былі выбраны кіруючыя органы арцелі.

— Ну, таварышы, а якое-ж імя мы думаем даць сваёму калгасу? — спытаў прадстаўнік раёна.

— Ды мы ўжо даўно рашылі, — пачуліся галасы.

— Сваёму калгасу мы дадзім імя таго, пад чыім кіраўніцтвам магутная Чырвоная Армія ліквідавала штучную граніцу, разразаўшую беларускі і ўкраінскі народы на дзве часці і разбіла польскіх акупантаў, назаўсёды вызваліўшы нас з-пад прыгнёту польскай буржуазіі. Імя сталінскага маршала Савецкага Саюза таварыша Варашылава.

З гэтага дня пачаў існаваць у Палятычах калгас імені Варашылава. Сяляне абагулілі сельскагаспадарчы інвентар, насенне, коней і т. д. Пачалася плённая, калектыўная праца.

Веснавую пасяўную кампанію калгасныя правялі па-ўдарнаму. Уся зямля засеяна. Сабо пасяўная праведзена на добра апрацаванай і добра ўгноенай глебе. Выдатна расце ячмень, авёс, лён і другія культуры. Чакаецца высокі ўраджай, высокая аплата працадня калгаснікаў.

Калгаснікі добра разумеюць, што гэта яшчэ палова справы. Трэба арганізаваць старанны догляд за пасевамі, добра ўбраць ураджай. І яны любоўна даглядаюць за кожным гектарам пасеваў. Ужо прапалаты першы раз усе яравыя культуры.

Весела і арганізавана штодзённа выходзяць калгаснікі на работу і паказваюць прыклады высокай свядомасці. Таварышы Глёк Іван, Вакульчык Панас, Глёк Пётр, Кастыльчык Еўгенія і цэлы рад другіх калгаснікаў заўсёды перавыконваюць нормы выпрацоўкі.

Добра рыхтуецца сельскагаспадарчая арцель і да азімай сяўбы. З мачгаўкага папару (30 гектараў) засеяна 26 гектараў лубінам на зялёнае ўгнаенне, а астатніх 5 гектараў узнята пад чыстыя папар.

Дзейсна рыхтуюцца калгаснікі да уборкі сена і зернавых калгасаў. Праводзіцца рамонт калёс, жнiварак і іншага інвентара. Калгаснікі вырашылі, што ўборку ўраджаю яны правядуць у тэрмін і без малейшых страт, першымі разлічацца з дзяржавай па абавязковых пастаўках сельскагаспадарчых прадуктаў.

Даходнай крыніцай у калгасе будзе садаводства і агародніцтва. Сацыялістычная дзяржава перадала калгасу імені Варашылава сад з пітомнікам на плошчы 5 гектараў былога памешчыка Рынкевіча. У апошнія годы гэты сад запушчаны памешчык. Новыя-ж, сапраўдныя гаспадары, ужо намецілі план развіцця садаводства. Сад кожны дзень прымае ўсё больш прыгожы выгляд. У ім праводзіцца дэтальная чыстка. У 1941 г. калгаснікі маркуюць пасадзіць яшчэ 5 гектараў саду. Зараз сад з любоўю даглядае былы батрак Іван Антонавіч Жак. Яшчэ цэменька ён ведае, што ўборку ўраджаю прыходзіцца у яго, паліне маладыя саджанцы - прышчэпы, якіх налічваецца больш 20 тысяч штук. Мароз мінулай зімы моцна пашкодзіў дрэў. І вось зараз садоўнік старанна зварнуць жыццё пацярпеўшым пладовым дрэвам.

Побач прыгожага саду раскінуўся агарод. 5 тысяч штук памідораў, адзін гектар агуркоў, адзін гектар капусты і шмат іншай гародніны расце на пладароднай зямлі.

Пры дапамозе дзяржавы ў калгасе арганізаваны дзве жывёлагадоўчыя фермы — малочна-таварная і свінагадоўчая.

— У бліжэйшы час мы зробім наш калгас сапраўды бальшавіцкім, калгасы заможным, — гаворыць старшыня калгаса Сямён Карпавіч Глёк. З кожным днём мацнее жыццё становіцца больш радасным. Растуць і культурныя патрабаванні калгаснікаў. Праўленне калгаса гэта ўлічвае. Ужо па кузе зроблены пакой для калгасна клуба свайго калгасніка Глёк Андрэя. Пасля яго прыезда ў былым памешчыцкім доме будзе абсталяваны клуб з радыёўстаноўкай.

Пад кіраўніцтвам камуністычнай партыі вызваленыя сяляне будуюць светлае, радаснае і заможнае жыццё.

І. Муравіцкі.
Калгас імені Варашылава, Кобрынскага раёна.

Вайна ў Заходняй Еўропе

Дзённік ваенных дзеянняў 16 чэрвеня

Пасля здачы Парыжа французскае камандаванне і армія не атрымалі жаданай карткатэрміновай перадышкі. Германскія войскі не затрымліваючыся ў сталіцы прадаўжаюць праследаванне адступаючых французскіх армій на ўсім фронце ад узбярэжжа Ла-Манша да вярхоўя Марны.

Германскае камандаванне, не глядзячы на моцную стомленасць войск і буйныя страты ў людзях і матэрыяльнай часці, не аслабляла тэмпу наступлення. Гэта тлумачыцца, мабыць, імкненнем канчаткова растрошчыць адыходзячыя французскія войскі і не даць магчымасці замацавацца ў апошняй рашаючай абарончай мяжы — ракі Луары. У гэтых умовах германскім сілам французскай арміі надзвычайна цяжка адарвацца ад наседаючых германскіх войск, каб выйграць час, неабходны ім для перагрупіроўкі і падрыхтоўкі абарончых пазіцый на паўднёвым беразе Луары. Асноўную задачу у праследаванні выконваюць бронетанкавыя і матарызаваныя часці немцаў. У парыжскай групіроўцы французаў ствараецца вельмі крытычнае становішча.

Германскае камандаванне, скапцэнтраваўшы буйныя рэзервы на фронце Шалон-Сюр-Марн-Монмедзі і раёне Саара, пачало 15 чэрвеня камбінаванае наступленне на ўмацаваныя пазіцыі лініі Мажыно. Наступленне вядзецца адначасова з фронта раёна Саарбрукена і раёна Шалон-Сюр-Марн у абход лініі Мажыно з тылу. У стварыўшайся абстаноўцы, французскае камандаванне, відавочна, рашыла вывесці з умацаваных раёнаў асноўныя сілы палявых войск, афарваўшы якімі ў даных умовах няма сэнсу.

Умацаванні лініі Мажыно абараняюцца, магчыма, толькі спецыяльнымі гарнізонамі, чым, відавочна, тлумачыцца апошнія поспехі немцаў на гэтым участку фронта.

Умацаванні лініі Мажыно, значна страціўшыя стратэгічную каштоўнасць у стварыўшайся абстаноўцы, пастунова па меры вывада асноўных войск, астаўляюцца французскімі гарнізонамі.

На франка-італьянскім фронце ў Міжземнаморскім тэатры, ваенныя дзеянні абмяжоўваюцца дробнымі сутычкамі разведвальных атрадаў і налётамі бамбардыровачнай авіяцыі на ваенна-марскія базы і аэрадромы праціўніка.

Не менш цяжкая абстаноўка складаецца для французскіх войск на лініі Мажыно.

Зводка германскага камандвання

БЕРЛІН, 16 чэрвеня (ТАСС). Стаўка вярхоўнага галоўнакамандуючага ўзброенымі сіламі Германіі паведамляе: „Германскія войскі паспяхова наступаюць па ўсяму фронту ад праліва да швейцарскай граніцы. Адцясняючы разбітага непрыяцеля да Луары, матарызаваныя і пяхотныя часці значна абагналі адступаючых і стомленыя войскі непрыяцеля. Колькасць палонных няспынна павялічваецца. Авіяцыя атакуе чыгуначныя дарогі і шашы, па якіх непрыяцель адступае да Луары. На паўднёвы ўсход ад Парыжа і ля вярхоўя Марны моцныя злучэнні германскіх бронетанкавых і матарызаваных часцей рухаюцца на поўдзень. Прабіўшы плацкарго Лангр. Такім чынам прарваны лініі французскіх войск адступаючых ад рэк Саар і Рэйн. Узята крэпасць Вердэн з усімі ўмацаваннямі, а таксама ўмацаваныя пазіцыі ў раёне Лонгійон.

На саарскім фронце прарвана лінія Мажыно паміж Сент-А-Вольд і Саар-Альбенам. На ўсход ад Кольмара шырокім фронтам фарсіраван верхні Рэйн. Авіяцыя і зенітная артылерыя паспяхова падтрымлівалі тут дзеянні германскіх войск. Ва многіх пунктах рассеяны непрыяцельскія калоны і разбураны чыгуначныя лініі. Скінуты бомбы на 30 паяздоў, узарвана некалькі паяздоў са снараджэннем. Агульныя страты непрыяцеля ў паветры састаўлі ўчора 40 самалётаў. Германская авіяцыя страціла 7 самалётаў.

Камандзір звярнуўшаеся падводнай лодкі паведаміў аб патапленні 30 мая транспарта ў 12 тысяч тон. Другая падводная лодка тарпедыравала непрыяцельскі дапаможны крэйсер каля 14 тысяч тон".

Зводка італьянскага камандвання

РЫМ, 16 чэрвеня (ТАСС). Вярхоўнае камандаванне італьянскай арміі паведамляе: „На альпійскім фронце ў рэзультаце сутычак намі захоплены палонныя і аўтаматычная зброя.

У Міжземным моры нашы мінаносцы патапілі непрыяцельскую падводную лодку.

Паспяхова бамбардыраваны Мальта, а таксама французскія паветраныя базы і парты Корсікі. 70 італьянскіх знішчальнікаў бамбардыравалі паветраную базу ў Канне дэ-Мор, Кюэр і Пьерфе (Паўднёвая Францыя). Знішчана 40 самалётаў праціўніка, узарван склад боепрыпасаў, узнікли пажары. 5 нашых самалётаў не вярнуліся на базы.

У Паўночнай Афрыцы жорсткія бaі супроць англійскіх сіл, спрабаваўшых наступаць у напрамку Сідзі-Аеоуз.

Ва Усходняй Афрыцы нашы самалёты бамбардыравалі паветраныя базы Берберы і Мандэры. Над Масауа (Эрытрэя) збіты два англійскіх самалёты. У ноч на 15 чэрвеня праціўнік скінуў на Генуі некалькі бомб. Страты незначныя. Ёсць некалькі афяр сярод насельніцтва. Зенітная артылерыя Генуі збіла 4 самалёты праціўніка".

Французскае паведамленне аб ваенных дзеяннях

ЛОНДАН, 16 чэрвеня (ТАСС). Агенцтва Рэйтэр перадае, што ва французскім ранішнім камюніке гаворыцца: „З учарашняга дня бой дасягнуў найбольшай сілы. Кідаючы ў бой новыя рэзервы, праціўнік прадаўжае жорсткае наступленне, рухаючыся да плацкаго р'а Лангр. Разведвальным часцям праціўніка ўдалося праніknуць за межы Шомена да раёна Орэ".

Паведамленне агенцтва Рэйтэр

ЛОНДАН, 16 чэрвеня (ТАСС). Агенцтва Рэйтэр перадае: „У лонданскіх аўтарытэтных кругах лічаць, што ў сучасным становішчы ўпадае натуральна паяўленне неабгрунтаваных хлуслівых чутак аб мірных прапановах і мірных перагаворах. З усёй яснасцю і рашучасцю можна заявіць, што Англія цвёрда і непахісна рашыла прадаўжаць барацьбу, пакуль не будзе забяспечана перамога. Нават калі супрацьўленне Францыі на сушы будзе сур'ёзна паслаблена, яна, тым не менш, застанецца самай магутнай марской дзяржавай у Еўропе пасля Англіі. Злучаны англа-французскі марскі флот зможа забяспечыць эфектыўную блакаду, якая стала больш поўнай у выніку ўступлення Італіі ў вайну".

Спыненне суднаходства Румыніі і Югаславіі на Міжземным моры

БУХАРЭСТ, 16 чэрвеня (ТАСС). Газета „Трыбуна" паведамляе, што румынскія параходы спынілі рэйсы ў Міжземным моры. Спынен намечаны вываз у Англію і Францыю нафты, якая з'яўляецца галоўным прадметам экспарта Румыніі.

З Белграда паведамляюць, што Югаславія таксама спыніла гандлёвае суднаходства ў Адрыятычным і Міжземным марах.

Паветраныя налёты на італьянскія гарады

БЕРЛІН, 16 чэрвеня (ТАСС). „Берлінер берзен цэйтунг" перадае: „13 чэрвеня ноччу самалёты праціўніка, не гледзячы на агонь зенітнай артылерыі, скінулі над Рымам многа лістовак. У італьянскім паведамленні ўказваецца, што былі вытварава нападзенні з мора і паветра таксама на другія італьянскія гарады. 14 чэрвеня непрыяцельскім крэйсерам абстраляна Генуя. Многа разбурэнняў".

Газета „Нью-Йорк таймс" аб магчымасці сепаратнага міру паміж Францыяй і Германіяй

НЬЮ-ЙОРК, 16 чэрвеня (ТАСС). Газета „Нью Йорк таймс" перадае, што прадстаўнікі дзяржаўнага дэпартамента ЗША „не скрываюць, што Францыя, магчыма, хутка прыступіць да перагавораў з Германіяй аб заключэнні сепаратнага міру".

Французскія паведамленні

ЛОНДАН, 16 чэрвеня (ТАСС). Агенцтва Рэйтэр перадае наступную зводку французскага камандавання, апублікаваную ўчора вечарам „дзесьці ва Францыі": „У Нармандыі і на поўдзень ад Парыжа без змен. Далей на ўсход часці праціўніка перайшлі Сену ў раёне Роміллы. Праціўнік узмацніў націск у раёне Сура і Сен-Дыз'е і накіраваў авангарды ў напрамку Шамон. У Эльзасе непрыяцель прадпрыняў атаку у раёне Дэ-Брызак. Некалькім атрадам праціўніка ўдалося перайсці Рэйн, не закрапіўшы абарончых пазіцый".

Агенцтва Рэйтэр перадае паведамленне французскага міністэрства авіяцыі: „На працягу апошніх сутак французская паветраная сілы прадаўжалі супрацоўнічаць з сухапутнымі арміямі, стрымліваючы націск праціўніка. У паветраных баях збіта многа германскіх самалётаў".

Англійскія паведамленні

ЛОНДАН, 16 чэрвеня (ТАСС). Па паведамленню міністэрства авіяцыі 14 чэрвеня англійскія ваенна-паветраныя сілы бамбардыравалі ваенныя аб'екты Паўднёвай Германіі і Рурскай вобласці. Учора бамбардыраван нарвежскі порт Берген, дзе стаялі германскія параходы.

Амерыканскія паведамленні

НЬЮ ЙОРК, 16 чэрвеня (ТАСС). Агенцтва Асошыэйтэд Прэс адначасна, што немцы, як бачна, захапілі некалькі невялікіх фартоў каля Брызак пасля пераходу праз Рэйн. Знаходзячыйся на лініі Мажыно форт Кольмар абстрэльвае германскія пазіцыі. З мэтай затапіць германскія войскі, французы ўзарвалі вялікую плаціну на Рэйне каля Базеля, аднак немцы ўтрымалі свае пазіцыі на французскай стараке Рэйна.

Ваенны аглядальнік газеты „Нью-Йорк геральд трыбюн" Эліот піша: „Супраціўленне Францыі, відавочна, набліжаецца к канцу. Калі Францыя не атрымае ад Англіі буйную дапамогу, яе становішча можна лічыць безнадзейным". Эліот заяўляе, што калі Францыя заключыць сепаратны мір і немцы атрымаюць базы ваенна-паветранага і падводнага флота на французскім узбярэжжы, то для Германіі адпадзе неабходнасць ўтаргнуцца ў Англію, бо можна блакіраваць яе.

Агенцтва Юнайтэд Прэс перадае: „70 процантаў насельніцтва Парыжа эвакуіравана. Многія парыжане скрываюцца каля горада ў Булонскім лесе. У горадзе вывешаны германскія сцягі. Як відаць, Гітлер прыбудзе ў Парыж.

Як перадае агенцтва Асошыэйтэд Прэс, у Парыжскім прадмесці Сен-Жэрмен бачны вялікія клубы дыма. Магчыма, што гэты раён гарыць у выніку артылерыйскага абстрэлу.

Газета „Нью Йорк геральд трыбюн" паведамляе, што каля 200 амерыканскіх лётчыкаў у бліжэйшы час далучацца да англа-французскіх часцей.

Ваенныя дзеянні на егіпецка-лівійскай граніцы

ЛОНДАН, 16 чэрвеня. (ТАСС). Агенцтва Рэйтэр перадае: „Учора на егіпецка-лівійскай граніцы англійская авіяцыя бамбардыравала Дзірэдаўа. Пашкоджаны авіяцыйная база і будынкі, загарэўся вялікі ангар, пачаліся два пажары паблізу чыгуначнага вузла. Другі паветраны налёт вытварван на Макака, дзе пamечаны прамыя пападанні па аэрадром і будынкі.

У час захопу форта Каўпуцо англічанамі, узята ў палон 8 італьянскіх афіцэраў і 300 салдат.

Наступленне германскіх войск

НЬЮ-ЙОРК, 16 чэрвеня. (ТАСС). Агенцтва Асошыэйтэд Прэс перадае, што германскія дывізіі фарсіравалі раку Рэйн ля Нейбрэйзах і павялі наступленне на горад Везуль, размешчаны ў 50 кілометрах на захад ад Бельфора. Відавочна, немцы спрабуюць ударыць у фланг французскай арміі на поўнач ад Вургундскіх варот.

Налёт германскай авіяцыі на Тур

НЬЮ-ЙОРК, 16 чэрвеня (ТАСС). Як паведамляе агенцтва Юнайтэд Прэс германская авіяцыя вытварыла тры налёты на горад Тур.

Адстаўка ўрада Рэйно

ЛОНДАН, 17 чэрвеня (ТАСС). Агенцтва Рэйтэр перадае, што ўчора пасля пасяджэння французскага ўрада выпушчана камюніке, у якім гаворыцца: „Рэйно заявіў Прэзідэнту аб адстаўцы кабінета. Лебрэн прыняў адстаўку і даручыў маршалу Петэну сфарміраваць новы кабінет".

НОВЫ КАБІНЕТ ВА ФРАНЦЫІ

ЛОНДАН, 17 чэрвеня (ТАСС). Як паведамляе агенцтва Рэйтэр, ўчора Петэн сфарміраваў кабінет у саставе: старшыня совета міністраў маршал Петэн, намеснік старшыні совета міністраў Шотан, міністр юстыцыі Фрэмікур, міністр нацыянальнай абароны генерал Вейган, ваенны міністр генерал Кольсон, марскі міністр і міністр гандлёвага флота адмірал Дарлан, міністр авіяцыі генерал Пюжо, міністр замежных спраў Поль Фадуан, міністр унутраных спраў Помарэ, міністр фінансаў, міністр гандлю і прамысловасці Буцільё, міністр калоній Рыўер, міністр асветы Рыбо, міністр грамадскіх работ Фросар, міністр земляробства і снабжэння Шышэры, міністр працы Феўрые, міністр сацыяльнага забеспячэння Ібарнегарэ.

Заява Петэна

ЛОНДАН, 17 чэрвеня (ТАСС). Агенцтва Рэйтэр перадае, што французскі прем'ер Петэн заявіў па радыё: „Неабходна спыніць ражэнне".

Агенцтва Юнайтэд Прэс аб новым французскім кабінеце

НЬЮ ЙОРК, 17 чэрвеня (ТАСС). Агенцтва Юнайтэд Прэс падкрэслівае, што ва ўрад не ўключаны міністры ўзбраенняў, інфармацыі, блакады і снабжэння.

Эвакуацыя Чунціна

ЧУНЦІН, 16 чэрвеня (ТАСС). Па паведамленню агенцтва Сентрал Ньюс, улады ў Чунціне прапанавалі старыкам і дзецям эвакуіравацца. Плануюць будуць вывезены матэрыяльныя запасы фабрык, заводаў, гандлёвых прадпрыемстваў, бензін, нафта, а таксама склады, належачыя замежным, у бамбасховішчы.

Слоўнік у дапамогу чытачу

ЛА МАНШ — праліў аддзяляючы Вялікабрытанію ад Еўрапейскага мацерыка. Шырыня — ад 34 да 200 кілометраў. У вузкім месцы называецца Па-дэ-Кале. На англійскім беразе знаходзяцца парты Дэмут, Саўтгемптон, Портсмут, Дуўр; на французскім беразе — Шэрбург, Гаўр, Булонь, Кале.

МАКЕДОНІЯ — горная вобласць на Балканскім паўвостраве, на стыку граніц Югаславіі, Балгарыі і Грэцыі, вузел шматлікіх супярэчнасцей паміж суседзямі. У першай балканскай вайне 1912—1913 гадоў і імперыялістычнай вайне 1914—1918 гадоў Сербія, Балгарыя і Грэцыя імкнуліся захапіць Македонію.

У цяперашні час часткова належыць Грэцыі, частка Македоніі цалкам, па поўначы вялікая частка — Югаславіі і нязначная частка Балгарыі. У раздробленай Македоніі жыве імкненне гэта народа да аб'яднання і незалежнасці.

СУЭЦКІ КАНАЛ — пракапаны ў 1859—1869 гг. праз Суэцкі перашыек. Злучае моры Міжземнае і Чырвонае. Даўжыня канала — 164 кілометры, глыбіня 12—13 метраў. Штогоднa праз канал праходзіць да 6 тысяч суднаў. Канал скарачае шлях ад Лондана (Англія) да Бамбея (Індыя) больш чым на 11.347 кілометраў у параўнанні з старым шляхам вакол Паўднёвай Афрыкі. Надзежныя Англіі, якая ўмацавала яго ўваход і выхад з канала.